

11798.

D. Vater
autor

Seine raamat.

Põim 20 top.

N° 13.

Põim 20 top.

A-45509

Prinz Waldemar

III eht:

Würsti loss ja kloostri kelder.

Meie aegne Jesuiitide poliitika jutustus.

Palutakse raamatu teine poolt laant hoolega tähele panna.

Rhitiwiito sugust, ja otasivad sadu üle minema, mis iga filmapilt tulemas oli. Paksu põestaste warjus otaswad mõned tuled ülesse tehtud ja Indiaanlased istusiwad piipu suitsutades tule ääres. Nende peamees Korvatorra, suure tugewa kasuga mees, oli oma suurema peameestega lojuse nahtades telgi all ja waatas prau wahelt imets-pannes üstikasti ratsameest, kes suure rutuga laagri poole tuli. Üstki Indiaanlane ei liigutanud ennast, sest et ühest mehest midagi karta ei olnud.

Wiimaks jõudis Waldemar punde wabele ja diskas Indiaanlasti nähes. Kui laagri keskele jõudis, hüppas ta hobuse seljast maha, wõttis püssi ja lastis senna telki, kus peamees sees oli. See sündis nii teadmata ja ruttu, et keegi teda keelata ega hoida ei wõinud; ka peale paugu jäiwad weel Indiaanlased filmapilguks n'agu kohmetult paigale, kui aga nägiwad, et Waldemar ühe nende wahwama sõjamehe maha oli lastnud, tormasiwad nemad kõik karjudes Waldemar'i kallale.

Waldemar aga naeris ja diskas oma püssi kääs wangutades:

„Tapte mind, teie punased kuradid, tapte, tulge siia, mina olen walmis!“

Wihaselt wehles ta püssiga oma ümber ja lõi mõne Indiaanlase maha, aga jo lähemal filmapilgul oli ta pikali maas, püss kääst ära ja weeti peamehe telki.

Peamehe käsuga peale lasti Waldemar seal lahti, Indiaanlased aga asusiwad ringis ümber, nõnda et peamehe lootust ei olnud. Tõsiselt waatasiwad Waldemar ja peamees tüki aega üksteise filmi, wiimaks ütles peamees:

„Kas walgemees on tuleweesti joobnud, wõi on oma mõistuse kautanud, et ta üksi Rhitiwiitode laagrisse tuleb ja meie filma sees ühe mehe surmab?“

„Jah, mina olen joobnud, wilets mõrtsukas,“ karjus Waldemar rusikaga ähwardates, „olen joobnud wiha ja tättetasumise himuga, et sina minu omaduse arahawitafid, õnne rikkusid ja sõbrad äratapsid! Sina wõtsid

minult kõik mis minul oli, nüüd tapa ka mind, sina hirmus loom!"

Uhfelt tõusis peamees ülesse ja ütles naeratades:

"Mina häävitasin walge fugu kogu juurte ja wõsudega, Korraforra on suur sõjamees!"

"Kas sina suur sõjamees?" naeris Waldemar. "Hulgus ja rõowel, naine oled, sina, kes üksnes neid kes wasta ei wõi hakata tapab, aga ei kellegi sõjamees! Mina jülitan sinu peale!"

Wihaselt wälkusiwad Indiaanlaste filmad ja ümber ringi tõsteti kerved ja wdad Waldemar'i wasta; Korraforra aga kästis rahule jääda ja ütles:

"Walge sõjamees on argpüks! Tema kardab piinamisi ja püüab Korraforra't ärritada, et ta teda wihaga surmats. Sina sõimastid mind, aga sina ei tunne mind, muudu ei oleks sa niisugusid sõnu mitte julgenud öelda! Kas nääd seda kätt? See on sajad plasnäud surmanud, lugemata skalpid saagiks saanud ja wõtab ka sinu oma täna. Korraforra on suur sõjamees ja ei pane seda tähelegi, mis walge koer temast räägib!"

"Kiitle nüüd oma kurjategudest, wertime saadan!" hüüdis Waldemar. "Wagu mõrtsukasti oled sina alles narukael ja possikene minu wasta! Waata minu kätt, sina wilets elajas, see tilgub hoopis paremast werest kui sinul; sellega surmasin ma oma wenna, oma enese wenna! Kas kuuled sina wilets rõowel!"

Waldemar'i nägu oli hirmus selle juures. Rahwataud n'agu furnu ja keerlewa filmadega sirutas tema oma kää Indiaanlaste poole.

See seisis liikumata paigal ja waatas Waldemar'i filma sisse.

"Kas oma ema poja tapsid sina, walgemees?" küsis ta wiimats piktamisi.

"Jah, oma ema poja, minu lihase wenna!" hüüdis Waldemar jäledalt. "Kuhu jääb seal sinu kiitus sinu paari naiste ja laste peanahaga?"

Kõik jäi vaikjaks ümberringi ja Indiaanlased taganesivad kartusega Waldemar'ist eemale, Korratorra üksti jäi tema ette seisma.

Kauge tuulehoogu hulust läbi puie ja pöesaste ja kullutas saju tulikut, ilm oli pime n'agu öö ja wälgu kiired paisitiwad ühte lugu.

„Walgamees,“ ütles wiimaks Korratorra pühalikult. „Sina kiitled oma teust, mis ühel Indiaanlases koguni võimata teha on ja mina jätan sulle selle aini. Sina tapsid ühe meie parema sõjamehe, tuntasid minde awalikult ja peatsid sellepärast minu käärläbi surema. Et sina aga oma wennatappja oled, oled sina Maniitu pärralt; Maniitu üksti wõib sind surmata ja mitte ühegi inimese käsi. Kas ja kuuled Maniitu pikse häält ja nääd tema leekiwat kiireid? Jo kutsub tema sind, mine tema kutsu peale, sina oled waba! Mine meie hulgast ära, et Maniitu omas wihas ka meid sinuga seltsis ei hukka.“

Käsiwalt sirutas Korratorra oma kää wälja ja üks Indiaanlane tõi Waldemar'i hobuse telgi ette.

Siimene wihma saagar tuli kohinal, läks aga niisama ruttu jälle üle ja sügaw vaikuse walitses looduses.

Seal läks korraga ümberringi tuhande wälgu kiirde paistel kõik walgeks ja arwamata suure raginaga weeres raske pikse pilw edasi.

„Mine!“ ütles Korratorra weel uueste walju häälega.

Wait olles waatas Waldemar imekspannes peamehe peale ja hüüdis siis:

„Põrgugi pillub wenna mõrtsuka wälja! Edasi, ära neetud, edasi igawese rändamisele! Maniitu, mina tulen, mina tulen!“

Ruttu hüppas ta sadulasse, wautas kannuksed hobuse külgedesse, nõnda et see waluga püsti kargas, läks siis n'agu nool ajades üle lagendiku ja kadus warsti Indiaanlaste filmist.

Nüüd wast tuli sadu täieste, wälk wälgu ja mürina

peale langešiwad ja wihma kallas mis hirmus kange
formiga.

Meeletult kihutas Waldemar öö pimeduses edasi,
aeg ajalt hüüdis tema mürina ja tormi sekka: „Maniitu,
mina tulen, siin ma olen!”

Seal järas korraga wälk tema silma ees, hirmus
färgatus kõlas ja n'agu püüsi kuulist, langešiwad hobu
ja mees maha.

Raske sadu sadas weel peale selle tärnatuse, ojad
figišiwad pampasse, märjaga raske rohi langes maha
ja kattis Waldemar'i ja tema hobuse.

Kümmes peatük.

August peasuud.

Päike paistis jälle kenaste ja jabe kosutaw tuule õhk uistkus üle lagendiku. Wihma pilwed oliwad kadunud; pampas auras päikese ees ja tuhanded hiilgawad wihma pisarad tilgendasiwad kõwerasse rõhutud pika rohuforte külles.

Pikkamees läks nägusa eesli selgas üks mees üle pampa.

See oli pikk ja kuimetand, hallisegase juustega mees, kelle noore päraline nägu aga juuste kaswuga hästi kofku ei tahtnud hakata. Temal oli pikk must kuub seljas, lai riim wööl, laia serwadega kübar peas ja oli seda nähes tunda, et see üks waimulik wõitleja, Jesuiiti ordu liige oli.

Waga paater istus lähedalt eesli seljas ja suur hulk kimpusi ja pampusi kaafas tunnistasiwad, et sõitja teel wõimalikult lähedaste tahtis elada. Sadula nupu külles ees seisis suur pääwawari püsti, nõnda et selle all istujal seda waja kinnipidada ei olnud.

Mehel ja loomal ei näinud kummalgi just kiiret olema, sest eesl tõstis niipikkamees jalga, et aga edasi sai ja mehel ei näinud ka hinu olewat, piitsaga mis temal kääs oli, mõju taha teha. Oli arwata, et nemad põestastikus, mis wähe maad eespool weerewa päikese paistel

pnnas, öömajale tahtsiwad jääda ja sellepärast enam kiiret ei olnud.

Äkitselt jäi eesl pead raputades seisma, paater ootas kannatlikult, kui aga loom koguni ajadestki edasi ei läinud, hakkas ta ümber vaatama, mis seal ees on. Viimaks nägi tema üsna enese ees pika rohu all peidus musta kogu paistma.

So võttis paater püssi kätte, mis wagal mehel metalliste kaitsemiseks sadula külles rippus, kui ta rohu alt ühe hobuse kogu arwas nägema; ta astus nüüd eesli seljast maha ja lükkas püsiirauaga rohu pealt kõrwale.

Temal oli õigus. Rohu all oli furnud hobune ja selle kõrwas, nagu wastu maad, mees, niisamuti n'agu furnud. Rahulikult n'agu igapääwasti asja, waatas paater seda ja pidi minema hakkama, kui kõrraga temale silma puutus et mees peeneSte ja uhkeSte riides oli.

Nüüd astus ta lähemale, peastis maas olija jala sadula jalustist ja tõmbas tema rohu alt wälja lagedale pääwa kätte. See oli noor suure kasuga mees, tenna, aga nüüd walust wingus näuga.

Haawa ega mund wigaga ei leidnud tema kuskilt ja waatas mõttes lahwatanud näu peale.

"Püha neitsi!" hüüdis paater suure healega. "Tema see on, tõeste — prinz Waldemar!"

Nuttu leikas ta nüüd ratsutid, mis kõwaste Waldemar'i pihus oliwad, katti, tõmbas tema hoopis rohu seest wälja ja pani kää kilmma niiske riina peale südame kohta.

"Weel on elu sees!" ümises ta iseeneses wähe aja pärast. "Aga aega et ole enam sügugi wiita."

Paater waatas wähe ümber ja hakkas siis eesli seljast kimpust maha wõtma. Sellepeale tõstis ta Waldemar'i maast ülesse ja püüdis teda eesli selga tõsta. See oli küll taunis raste, läks aga wiimaks siiski tõrda ja ise kõrwest kinni hoides, jõudsiwad nemad warsti kaporaali wõt põesastiku warju. See ei olnud mitte

suur, aga paksud põesad andsiwad mõnusat tuule warju, ka jooksis sealt weikene oja läbi, seesama kus kaldal Waldemar homiku oma minewiku ja tulewiku üle aru oli pidanud.

Paater pani Waldemar'i paraja kohta maha pikali, tõmbas märjad riided seljast ära, wõrus tema kohmetanud keha rommiga ja mässtis siis kobe sooja willase teki sisse, mis temal kaafas oliwad. Tegi siis talle ülesse wiis Waldemar'i tuule ääre ja asus ise tema kõrwa kannatlikult oodates, mill haige meele mõistusele ärkab.

Wiimaks kuulus oigamine tema kõrwu ja ta nägi, et Waldemar'i nägu walujalt liikus. Warsti sellepeale kerkis tema rind, ta tõmbas sügawaste hinge ja püüdis oma liikmeid sooja teki sees liigutada. Digamine läks tihemaks ja äritselt oli wali kisa kuulda, tunni ta ise ülesse püüdis tõusta, tungiwalt üksi sõlmi, tulesse wahi- tides.

"Olge rahul," ütles paater pehme häälega, "teie olete peastetud ja aunja mehe hooleks. Kas tahate wett wõi wiina?"

Paater ei jaanud misti wastust. Waldemar püüdis ilmaasjata teki seest wälja pugeda ja hakkas torraga jäledalt naerma.

"Sahaa, sina tahad suur sõjamees olla? Rõõwel ja mõrjukas sina oled! Maniitu, mina tulen! Sahaha!"

Siis langes ta jälle uimasele tagasi ja oli hulga aega n'agu surunud paigal, hiljemine püüdis aga uueste niisamuti jäleda kisaga ülesse tõusta ja rääkis kõiksugu weidraid sõnu segamine, kuni paater aru sai, et üks hirmus juhtus tema selle olukusse oli wiinud.

Ta andis kannatlikult haigele wiinaga segatud wett suhu ja hoidis, et ta ennast paljaks ei rabelenud.

Kunni tsest õhni läksiwad Waldemar'i jampsimised ikka suuremaks, siis jäi wäheawalt rahulisemaks ja jäi wasta homikut natukene magama.

Kui ta mõne tunni pärast ülesse ärkas, waatas ta

weidralt ümber ega märganud midagi. Tema kahwatu nägu hakkas punetama, ja ta langes kange palawiku kätte ja hakkas jampsimis.

Paater waatas tüki aega haiget, tõusis siis ülesse, wõttis patist weltskäri riistad ja lastis haigele osawa kääga aadrit.

Sellepeale kastis rätiku oja külma wette, mässis selle Waldemar'i pea ümber ja hakkas peale selle haiget walmwates ajawiiteks palwe raamatust lugema.

Warsti jäi jampsimine natukene tagasi, palawik tergemaks ja haige uinus magama ja higistas kangeste.

Rahulikult waatas paater magajat ja walmistas sel ajal rohtudest, mis temal kaafas oliwad, kosutawat ja palawiku jahutawat jooki. Eõuna ajal ärkas Waldemar unest ülesse, waatas imekspannes ümber ja küsis wiimaks nõdra häälega:

„Kus ma olen ja kes teie olete? Mis teie minust tahate?“

„Teie olete haige ja peate üsna rahuliste paigal olema. Aga teie wõite ka teada, et midagi hädaohtu enam karta ei ole ja julgeste terweks saate. Sooge seda jooki, see kosutab teid.“

Paater tõstis ettewaatlilikult Waldemar'i pea asemelt ülesse, pani peekri suu peale ja see jõi suute isuga kosutawat hapukat jooki, mispeale ta jälle magama jäi, ja nõnda läks magades ja wähest ülesse ärgades öö läbi, kunni Waldemar wasta homikut rahulikuma ja pikema unesje uinus.

Ka paater, kes jo laks ööd oli ülewal olnud, uinus wiimaks wastu oma tahtmiist Waldemar'i kõrwa magama. Kui ta jälle ülesse ärkas, oli Waldemar pea ülesse tõstnud ja waatas pead kää nõjale tuetades teraselt oma kõrwas magaja paatri peale. Sõbralikult küsis see:

„Noh, kuda lugu läheb? Teie olete weel wäga nõder, ets ole nii?“

„Jah, nii nõder, et waewalt oma pea ülesse jõudsin tõsta. Aga nüüd palun teid, mulle seletada, minu pea on nii uimane ja segane, et mina —“

„Just sellepärast, sõber,“ ütles paater wabele, „ei tohi teie weel mitte niisuguste asjade peale mõelda. Olge aga nii rahul kui mõite, sest teil ei ole sugugi waja muretseda; home, kui Jumal aitab, räägime teie asja üle, täna räägime aga üksi teie terwisest. Kas teil on kõht tühi?“

„Ei ole, minul on aga muidu süda nii waha.“

„Siis teie peate natukene sööma; mina segan teile natukene liha-ekstrakti*) wee sisse, panen mõne tilga wiina hulka, see kosutab teid.“

See kosutas ka tõeste niipalju, et Waldemar õhtu poole jo mõne sammu wunde wilus edasi, tagasi wõis käia; õhtu oli temal kauge söögi isu, ta sõi ja jäi rahulifelt magama, mis kogu yö kestis.

„Teie olete nüüd tõwest kül peasnud,“ ütles paater teisel homikul Waldemar'ile sooja kohwi andes, „peame aga siiski ühels pääwaks weel siia paigale jääma, et teie tugewamaks saaksite. Kosutage ennast nüüd hoolega ja mõtke need kolm pulbrit weel ära. Need maitsewad kül wihad, on aga siiski wäga head, keha nõdruse wasta.“

„Mina ei tea mitte, kui kaua ma teil tüliks olen jo olnud,“ wastas Waldemar nõdra häälega, „ja olen teile palju tänu wõlgu.“

„Urge tänage mitte mind, sest mina tegin aga mis kristlase kohus on; Jumalat peate teie tänama, kes minu sammud senna juhatab, kus teie maas olite, sest muidu ei oleks teie enam elus.“

„Kas mõite mulle täna rääkida, kust ja kuda teie minu leitsite? Minul on wiimsed juhtumised nii wäga segaselt meeles.“

*) Liha-ekstrakt on lihasi wälja keedetud liha rannu, mis teel kaasis peetakse.

„Teie olite siin lähedal paksu rohu all oma surnud hobuse kõrvas. Saawatud teie ei olnud, ei tea mis äpardus teile juhtus, kas olite ehk wiisi wälgust uimas- tud? Zampides rääkisite teie Indiaanlastest ja Maniitu si, kas teil Indiaanlastega tegentist oli?“

Waldemar kattis oiates kätega omad silmad kinni, paatri sõnad äratastiwad temale korraga kõit jälle meele, mis wiimsel ajal oli olnud ja hirmus walu tõmbes tema südame kokku; tema nuttis waljuste ja südant kergitawad pisarad weeresiwad filmist.

Paater lastis tema wähe aega rahul olla ja ütles siis osawõttikult:

„Kas teil midagi õnnetust wõi äpardust juhtus? Mina ei küsi mitte uudishimulikult, waid ma tean, et see kõige suuremat walu waigistab.“

Bittamesi tõstis Waldemar pea ülesse ja ütles pisa- ral silmil paatri poole waadates:

„Miks teie tuletate mulle seda kõit meele! Mina olen enam kannatanud, kui inimene tända wõib; aga ikka pindub minusse Sumala wiha ja ei wäsi ilalgi ära mind äraneetud tagaajamast! Oh, miks ma ei surmid parem? Miks surmas wält üksi hobuse ja mitte mind?“

„Urge tüitage Sumalat!“ ütles paater tõsiselt. „Su- mala teed on arusaamata ja mis tema teeb on häst tehtud. Kandke kannatades, mis tema teie peale paneb, siis jaab teie kurwastus kergitud ja rõõmuks muutma.“

„Kas teie tahate mind ka weel pilgata?“ hüüdis Waldemar ägedalt. „Õeste, mina olen nii paksu piina ja walu kannud, et teie pappide tarkuse peale midagi ei wasta. Kuhu jääb kiidetud Sumalil armastus ja hel- dus, kui ta ühe wiletsuse, häda, walu ja õnnetuse teise järele minu peale paneb ja mind üksnes elada lasteb, et minu elu jo siin maa peal pürguks muuta?“

„Noormees,“ wastas paater pehmelt, „niisugused sõnad ei ole minul mitte uued. Nõnda räägiwad kõit kõrgid ja uhked, kelle toredus kõige kõrgema ees ei taha

kummardada. Teie kõnedest on kuulda, et Issand teid raskesti on karistanud, uskuge mind, tema saab ikka teid oma kätt tunda lastma, sennikaua kunni teie alanduses tema poole pöörate. Dõlge mulle tõeste, kas on iialgi teie meele tulnud ennast Issanda ette alandada ja alandlikult, nagu Snnistegija paluda: Issand, lase see karikas minust mööda minna, aga mitte nii kui mina, waid nii kui sinu tabad!?" Dõlge, kas olete seda iialgi teinud?"

"Ei!" wastas Waldemar wastaselt.
"Kas teie ei ole iialgi oma südant mõne teisele awaldanud, ega kellelegi rääkinud, mis teid rõhub? Kas keegi ei ole teid piüdnud, trööstida, ega keegi teile Kristuse sõnu meele tuletanud? Tulge minu juure, kõik kes teie waewatud ja koormatud olete, mina tahan teid jahutada!?"

"Ei!" wastas Waldemar tuimalt.
"Siis puistage oma jüda ja mured minu ette wälja, lootuse järele saab minul teile troosti sõnu olema, sest ükski inimene ei ole nii sügawaste langenud, et tema andeksandmist loota ei wõiks. Kergitage oma piinatud südant, siin üksikases pampas ei kunle teid keegi nund kui Jumal ja mina, kelle wait olemise peale teie ametiwande läbi julge wõite olla."

"Mina ei ole mitte katoliiklane," wastas Waldemar, "ja kudas wõite teie ühelt wõderalt tahta, et tema oma südame saladused teile peab awaldama? Winge ja jätke mind rahule, mina kannan oma koormat, kui ma ta selle alla peaksin nõrkema."

"Kui mina teid poolsurnult pampast leitsin, ei wõelnud mina sugugi selle peale, et teie wõderas olete; mina jäin oma teekonna peal seisu ja pöetasin teid kolm wõd ja pääwa, n'agu oleksite minu lihane wend. Mina ei ütle seda mitte sellepärast, et ennast kiita, see oli jo minu kohus; kui minul aga io teie sureliku ihu eest mitpalju kohuseks teha oli, kui palju enam ei ole weel minu kohus teie suremata hinge eest muretsema? Ükski inimene

ei ole teisele võeras; meie oleme kõik wennad, ühe isa lapsed. Peale selle ei ole meie ka sel kombel kui teie arwate, mitte üsna võerad — prinz Waldemar.”

Chmatades kargas Waldemar ülesse.

„Kuda, teie tunnete mind?“ tegeldas ta. „Kas minul tõeste Kain'i märk külles on, et igalüks mind tunneb?“

Maeratades wõttis paater oma suure kübara peast ja ütles oma otša ette suure armi peale näidates:

„Kas see arm ja minu seisus teile mitte midagi meele ei tuleta? Mõelge Pariisi linna kiwimurru peale, teie wiskasite sellekorra kiwiga —“

„Paater Hiagint?“ hüüdis Waldemar imekspannes.

„Kas teie oletegi? Mina ei oleks teid mitte enam tunnud.“

„Jah, mina olen ennast fests saati hoopis muutnud. Põuna-Ameerika ja Brasillia palawus ei teinud minule, see on minu ihule, mitte head, raskused ja waewad wanandasiwad minu enne aegu ja oma ülemate armu läbi seati mind Buenos-Ayresse ja olen praegu teel senna minemas ja taewas lastis mind tee peal teid leida.“

„Ja teie halastasite minu peale,“ ütles Waldemar kahledes, „ehk teie mind küll tuntsite ja mina teid peaaegu oleksin surmannud?“

„Mis sellel halastusega tegemist on, mis Jumal meid kästis ligemese wasta ülesse näidata? Kui teie ka waenuline minu wastu olite, siis tasusin mina teile, n'agu õnnistegija kässib: „Armastage oma waendlast, õnnistage, kes teid sajatawad, tehke head neile kes teid kiusawad!“

Häbenedes waatas Waldemar maha; paater andis temale lahkest kätt ja ütles:

„Ega meie sellest enam ei räägi! Mina ei olnud teie peale ka italgi pahane. Aga meie lähme oma jutuga päris asjast hoopis kõrwale. Mina tahaksin teid heameelrel aidata, kas teie ei taha oma südant fergitada? Nüüd kus teie mind tunnere ja teate, et minul suur osa teie minewikku tuttaw on, ei wõi see teile enam raske olla.“

„N'agu protestant põlgan mina pihtimisi ja veel vähem saaksin mina ühe katoliki paatrile oma südant avaldama.“

„Kumal arwamine!“ ütles paater. „Protestant põlgab pihtimisi ja ei tunnegi seda veel dieti; kui wõeriti ja ülekohtuselt mõistate teie katoliki usu üle kohut, mis teie üksnes wale sõnumete järele tunnete, ükski protestant ei wõta jo üal waewaks seda tundma õppida. Iid jääb mõne ühikase ebakombete juure pidama. Pihtimine, mis protestantid põlgawad, on siiski üks hea aeg, mis ta hinged ja südamed rahu saawad. See teadus ja tundmus, et pattu oleme teinud on raske koor, mis hinge peal rõhub, nõnda, et see üksi mitte õnustusele ei jõua, waid just n'agu arg linnuke, mis tuas ümber lendab, aga lahtisi akent ei nää. Mis fergitust on aga uisjuguse hingete, kui tema ühe inimesele, seda ta usaldab, oma pattu wõib tunnistada, õsawõtmissi ja troosti kuulda! Mis kahju, et protestantid seda õnnistawat kombet põlgawad!“

„Teie unustate aga seda nimetada,“ ütles Waldemar, „et teie preestrid oma arwamisi mõõda pihtijatele andeks annawad ehk mitte ei anna. Kuda wõib ehk julgeb üks inimene öölda: „Mina annan sulle sinu pattu andeks!“ See on pikkamine Jumala wastu!“

„Nõnda paraku räägiwad protestantid, asja lähemalt tundmata. Kristus watas oma were ilma waheta kõigi pattuste eest ja preestrid, kes neid sõnu räägiwad, ei tee seda mitte omast wääst, waid Sunastaja ia Kristuse nimel, neile kes oma pattu tunnawad ja kahetsewad.“

„Teil wõib ehk natukene õigus olla,“ wastas Waldemar, „aga nii healmeelel kui mina ka oma südame mõtted ühekorra kellegi ees avaldaksin, siiski ei tohi see katoliiklane ja veel vähem — Jesuiit olla.“

„Kui teil jänu on ja pafutakse teile wett frungi seest, kas teie lükkaksite selle tagasi, ööldes: „Ei, mina joon üksnes klaasist!“ Ei, tõeste mitte, ja nüüd teete ometegi nõnda; teil on jänu ja näate wett oma silma

ees, aga teie põlgate, et riisti teie meeltmööda ei ole. Teie põlgamine on üksnes wale hābenemine ja trostmine, miska teie oma elu üle nurisete ja mis Jumala wiisa teie peale tõmbab. Mina arwan, wennamõrtsukal oleks asja Jumala ees alandada ja mitte kangelaltsest feda fātt tagasi tõugata, mis Jumala halastuse läbi emale pakutakse.

Jah, wennamõrtsukas ütles: Waldemar, ohates: „See on see hirmus tegu, mis mind rahutumalt ühest maailma nurgast teisse ajab. Kes teie peastab mind siia wandeist?“

Mina ütles: paater Giazint pūhalikult: „Kohmetult waatas Waldemar tema peale.“

Mina ei saa teist aru, paater Giazint: „Isa wande wõimusest tahan ma teid peasta!“

„Oh, kui teie feda wõiksite!“

Mina wõin feda, aga üksnes ühe tingimisega?“

Nāätige!“

Teie teate, mis waewa meie ordu näab, teid üksi õndsaks tegewa kiriku rüppe pūüda wita.“

„Sa feda ma olen küllalt tunda saanud.“

„Jätame uüüd wanad asjad kõrwale. Katoliiki kirik on kõitse wanem, tema seisab poolteist tūhat aastad oma asutaja lähemat, kus protestanti kirik ja on üksnes mõne wäljaspidi kombe poolest teine, päris usupetus on mõlemis üks ja seesama. Siiski on protestanti usus hukkaminemise idu sees, sest et sealt kõik wälja on jāätud, mis südant ja meelt kosutawad, ja mõistus ei wõimalgi usuaaset aratāita. Sest ei saa teie protestantid, kes teie oma wiletsa mõistuse ja arwamise mõtetega tāis olete, mitte mõista; aga meie katoliiklased nāame mis hādaoht kristliku kiriku peale tulemas on ja pūüame kõigist wāast feda arapöörata, et meie protestanti usu wastu, mis muidugi lagunemas nāib olema, wõitleme. Muidugi waatame meie selle juures selle peale, kõige pealt tähtsaid ja wāgewaid mehi meie kirikule tagasi wõita, ja see

on ka see põhjus, miks ordu teist nii suurt lugu peab. Sõlge nüüd, miks pärast seisate nii väga selle vastu? Sõlge pealt ei ole see mitte tarkus, sest teie tunnete kiriku võimust ja teate, mis tema neile pakkuda võib, kes vastu ei pane, ja kuida tema kangekaelsetega ümber võib käia. Peale selle peab teie muudu nii selge mõistus vähese mõtlemisega protestanti usu suurdest puudustest aru saama ja ma küsin selle juures ühete: miks pärast seisate nii vägise hukkawate eksitawate paelus kinni? Pimedusega olete teie löödud, et teie mitte ei näa, et Jumal teid awalikult oma tugewaks tööriistaks on walinud, eks teie ei saa aru, et Jumala käsi üksnes sellepärast nii raskete teie peal seisab, et teie tema tahtmistele nii väga wastane olete? Ammugi jo oleks tema armupaite teile paisunud, kui teie omad kääd tema poole oleksite suutnud. Arwamata helduse ja pitameelega saadab tema minu nüüd teie tee peale, kus teie willets, rusutud ja abita põrnus maas olete, kus teie ei tea, kuhu oma pea maha peate panema, kus teie patukoorm teid maha surub, astuge wirmaks nüüdki weel, enne kui hiljaks jääb, selle ainsama teele, mis õnnistusele wiib; heitke kõik jõe kangekaelus kõrwale ja tulge usaldusega Jeesuse ordule wasta ja kõik teie häda ja willetsus on offas!

Waikselt kuulas Waldemar pealt. Kuid paater wait jäi, waatas ta kurwalt ülesse ja küsis wärisewa häälega:

„Ja minu isa wanne?“

Tõsiselt waatas paater tema peale ja ütles willimaks kindlasti:

„Üksnes püha roomakatoliki kirik wabastab patust, üksnes tema wõimus võib wandest peasta, tema üksi on patuste õnnistus!“

Sellepeale oliwad mõlemad wait, üksnes punde kohin ja oja wulin oli kuulda.

„Püha Jumal raewas,“ ohkas Waldemar, „walgusta mind, et mina õige tee leiain selle segaduse sees!“

Kuhu ma aga iial waatan, igalpool häda, wiletsus ja südamewalu! Mis ma pean tegema?"

"Awage oma kinnine süda, heitke kõit kõrtus ja uhtus kõrwale, alandage ennast Jumala ees ja andke ustawalt emast tema hoopiks siis langeb kate teie sülmade eest ja teie näate selgeste seda teed, mis teil käia on."

Sälle oliwad hulga aega mõlemad wait. Wiimaks wõttis paater Hiagint Waldemar'i kää oma pihusse ja ütles pehme häälega:

"Balju õnnetusi on teil juhtunud, mõnigi torm teie waest südant waewanud, kas teie ei taha mulle rääkida, kuda teie käsi sest saati on käinud, kui Siisüllias ära kadusite? Bidage mind aga sõbraks, kes hädas teile abiks oli ja osawõttlikult teie kääkäiku küsib."

Südamelik pehme hääle ja need sõnad mõeldusiwad tõeste. Tõwest nõrgastud, elujuhtustega kurwastud ja paater Hiagint'i kawala kõnedega segatud, oli Waldemar rääkimata imelikus olikus. Tema süü, isa wanne ja uus õnnetus oliwad tema jõuu ära kurnanud, haige ja wäinud ihu ja waimu poolest, ilma miski waranduseta, oli tema abita ükspäini wampas maas ja üks inimene oli tema peale halastanud, üks ainus inimene seisis selles wiletsas olikus temal abiks kõrwas. Oli see siis ime, kui Waldemar'i tugew süda selle koorma all wõibus? Tema hakkas oma elulugu jutustama.

See oli pikk kõne, ja fõrd rääkimas, awaldas Waldemar pisaral silmil oma tundmuist, südamewalu ja eluwiletsust paater Hiagint'ile.

Wait olles aga teraselt kuulas see, ega öölnud mitte ühte sõna rääkijale waele; ka siis, kui Waldemar oma jutuga jo ammu walmis oli, istus paater ikka weel sõnalausumata paigal.

"Imelik ja arwamata on see," ütles paater wiimaks, "mis teie minule rääkisite, prinz Waldemar, raskestes on Jumala käsi teie peal olnud, ja miua mõistan teie rõhutud meelt ja südant. Üht asja aga ei saa mina aru,

see on, et teie mitte aru ei saa, kuda Jumal kõigis wiletsustes nähtawalt alati teiega on. Eks ole tema see kes teid armulikult ja kõike imelikumal kombel, kangelates, hädadohtudes warjab ja kaitseb, et teie termelt ja sealt peasete, kus iga teine hukka oleks läinud? Ja ntisuguse nähtawa imetegude juures julgete teie weel Jumalaga pahandada ja tema armu üle kahkleda? Eks teie ei nää, et teie arwatud õnnetused üksnes selleks on, teile seda teed kätte näidata, mis teie tema tarka nõmu mööda peate käima? Eks teie weelgi aru ei saa, et Jumal ise teid üheks tugiks oma kõikuwa kirikule on walinud, n'agu Paulus'egi, kes ka esteks kristlasi tagakiusas? Suured asjad on Issandak teiega ees ja olgu teie kõrkus ja kangekaelus weel suurem, uskuge, tema, tema murrab seda; tema saadab hädad ja wiletsused teie peale, kunni ennast tema ees alandate. Miks waewate iseennast ilmaasjata nii lapselikult kõige wägewama wasta? Mina wannutan teid, ärge kiusake mitte enam kauemine Sumala pikka-meelt, tulge meie juure ja wõtke õnne ja rahu oma südamesse tagasi!"

Need tõutuse sõnad tungiswad kosutawalt Waldemar'i waewatud hingesse ja lootuse kiir elustas tema tumedat filma. Tema andis paatrile kätt ja ütles:

"Tänu teile teie trööstisõnade eest, teil on õigus; mina tunnen oma südame palju kergema, sest saati kui teile rääkisin, mis mind waewab. Mis peale selle on, selleks andke mulle aega, mina olen praegu segane, uimane ja nii nõder —"

"See olgu kangel minust, nii tähisa otsusega milgi kombel teie peale tungida," ütles paater. "Mõelge hooliga minu sõnad järele ja ärge unustage mitte, et kadund hinge rahu iialgi oma enese jõuga kätte saada ei ole, ja kui teie trööstisõnade, siis pöörge julgeste minu poole. Meie oleme jo muidugi weel kauemine kahekestes koos."

Küsiwalt waatas Waldemar tema peale.

"Noh, mis teie mõtlete nüüd tegema hakata? Teie olete alles nõder, ühisna ilma warandufeta ja kessi pampas; öölge nüüd ise, mis peab sel kombel teist saama? Kas tahate rahutumalt ümberhulkumise elu edasi elada, mis teile üksnes häda ja waewa toob ja teie kohalifest sihisi eemale hoiab?"

"Mida te mind eht andte mulle vähemast head nõuu!" ütles Waldemar.

"Naha ei wõi mina teile küll mitte anda, kõigewähemast siin mitte, ja see saaks teile ka väga vähe aitama; peale selle olete ka veel liiga nõder, et teid üksi ilma hobuse, sõjariisitata ja toiduwaratata siia weiksin jätta, ja et mina oma reisu enam kauemine wiivitada ei wõi, ei jää muud nõuu üle, kui et minnu kaasa tulete."

"Muidugi ei jää minul muud nõuu üle, aga ma olen reisu lõpetusel jälle niisama laugel kui nüüdi."

"Ei, teie eht mäletade, et mina Buenos-Ayresse reisin, ja et meie ordu pea asukoht seal on, ei leia teie mitte üksnes sõbraliku wastu wõtmist, waid seal saab ka selle eest muretsitud, et teie kohalise, aiinsa kohaga praegusest rändamise elust peastetud saate. Teie näate nüüd, üks ainus samm digel teel astuda ja koha olete teisel järjel!"

Sügawaste ohates andis Waldemar järele, paater ei pannud sest ohtamisest tähelegi ja rääkis edasi:

"Buenos-Ayres on aga veel väga kauge siit ja et meil aga üks ainus nelja jalgne on, saaks meie teekond pikaline ja waewaline olema, sest et meie aga üks korraga sõita wõikime. See oleks sellepärast parem, kui meie selle tee wõet mööda wõikime aratäia; meil on siis vähem palawat kannatada ja saame rutemine edasi. Muidugi olete teie siin ümberkäudu tutawam kui mina; mis sugune on lähem linn ja lähem jõgi?"

"Korientes Paraguai kaldal."

"Hea küll," ütles paater. "Paraguai jookseb Pa Blaata jõkke wälja; meil oleks siis Korientesest kinni

Buenos-Ayresse wee tee. Väheme siis kõige pealt, Korientesesse; kui kauge jenna peaks olema?"

"Ühe pääwaga jõname hõlpsast jenna."

"See on väga hea. Siis puhake tänase pääwa ja õpp weel siin paigal, et teie weel enam toibute ja houre homiku wara enne päikese tõusu hakkame minema."

Nõnda sündis ka

Paater Hiagiint sündis Waldemar'i eesli selga istuma kühni ta ise jala kõrwas täis. Peale selle oli paater väga lahke ja wäsimata Waldemar'i wastu ja rääkis temale igajugu jutusid; et sellel itega muretseda ei olund ja kõrraga paistis iduna ajal Korientese kinn nende silma ees.

Eõuna söõgi järele läkšiwad reisiwad jõe ääre waatama kuda edasi saada; aga Korientesse ja Buenos-Ayresse wähet kariaid oli nii karmaste, et kedagi sennapoole minemas ei olmid, siis ei jäänud neil muud nõuu üle, kui üks paat ära osta ja oma nõuuga üksi edasi reisiida. Gesli müüsiwad nemad paraja hinnaga ära ja jaiwad selle rahaga weikese, riidest katusega paadi osta.

Siis osieti rohkestes toidunõuna walmis ja teisel homikul läkšiwad nemad minema.

Paater Hiagiint oli osaw jõudja ja tema tugewa jõudmisega läks kerge paat alla wett kiireste edasi, nõnda et nemad ühe tunniga jõe-suhu jõundsiwad, kust see La Blaataste jooksis.

La Blaata jõkke jooksewad väga palju teisi juuri jõgenid kokku, n'agu Paraana, Paraguai, Uruguai, Piltomaio, Bermejo, Salado, Dulke ja weel hulk teisi, mis läbi see jõgi väga sügawaks ja laiaks läheb ja mere-suus wiisteistkümmet penikoormad lai on.

So Paraguai jõe suu kohal on La Blaata rohkestes penikoorma laiune ja käiwad seal tuulega kõrged laened. Bisutene paat hilpus aga laenete peal, nõnda et paater kalda lähedale pidi hoidma, kus laened vähemad oliwad.

Jõe jooks oli kaunis woolas ja selle abil said nad nemad ruttu edasi.

Pääw pääwalt läks jõgi ikka laiemaks ja warsti ei paistnud teine kallast enam silma. Seal pool kaldal aga kus nemad sõitsiwad, tuliwad wahetewahel põllud, haciendat, looma karjad ja inimesed nähtawale, jõe peal oli arwaste mõni paat ja ka laewa püri näha.

„Meie oleme tõeste Rio Montewideo kohal,“ ütles paater, „sest laewad tunnistawad et sadam lähedal on ja jõname home wist Buenos-Ayresse. Mina ei taha teile veel miski küsimist ette panna, aga seda öölge mulle, kas tulete, kui maale saame, minu kaasa wõi lahkute ära, sest teie olete ise oma peremees.“

„Mina — tulen teie kaasa!“ wastas Waldemar ja kattis kättega silmad kinni.

„Issand õnnistagu seda tundi!“ hüüdis paater pühalikult. „Warsti saate nägema, et teie parema oja olete walinud! Issanda teed on imelikud, aga need wiivad kõik õnnele!“

Baatril oli õigus, weel selsamal pääwal läksiwad majad kaldal ja laewad jõe peal ikka tihemaks kusk näha wõis, et suur linn lähedal oli. —

Weel magas Waldemar teisel homikul telgi all, kui paater tema ülesse äratas. Ta astus wälja ja Buenos-Ayres paistis eemalt päikese paistel temale silmi.

„Seal, seal seisab Buenos-Ayres,“ ütles paater, „ehtes n'agu pruut teie wastu wõtmiseks ootab ta teid! Arge laske teda ilmaasjata oodata, langege tema kaendlaske!“

Raske südamega waatas Waldemar tenna etendust, aga selle itu läks temale täieste kaduma, sest tema süda oli nii rahutu ja raske.

Tema ei olnud paatrile miski kindlat tõutust annud, fiski aga tundis ta enese nägemata kõidifutes kinni olema, ja temal ei olnud jõudu, ennast neist lahti peasta. Päikese paistel hiilgaw linn oli tema silmis n'agu wangi-

koda, kus tema wabadus igaweseks wangistatud pidi saama ja hirm pani tema hinge finni sellepeale mõeldes; kahwatades pööras ta ümber ja langes ohates pingile istuma, paater pani kää tema õla peale ja ütles pehme häälega:

„Ikka edasi! Ges seisab auu ja tegewus, tulewiku õnn ja hinge rahu, üks ainus samm ja wõidu palmid on sinu kääs! Riida Issandad ja ole tugew!“

Selle wähe peal tõusis wali tuul ja tõstis suured laened, et neil purjeid ei olnud, jõuudsiwad nemad pikkamesti sõuates edasi, nõnda et jo warsti lõuna kääs oli, kui linna sadam täieste paisma hakkas.

Mida ligemale nemad linnale tuliwad, seda selgemine kuulsiwad firikute kellade helistamist; aga see ei olnud mitte pühalik ega pidulik helin, waid ägedalt ja tormilt kõlasiwad kellad kõik läbisegamine läbi tuule hulumise nende kätte.

„Mis see peaks tähendama?“ küsis paater kuulates. „See on n'agu torni helin, wist on tuli lahti?“

„Eks teie nää suurt suittu seal kahe suure torni kõrwas?“ ütles Waldemar. „Einn põleb!“

Suits läks ikka suuremaks linnas ja kui nemad sadamasse jõuudsiwad, oli läbi kellade helina ärritud rahwa wihakija kuulda.

Paater sidus paadi ühe raud rõnga külge finni ja ütles siis Waldemar'ile:

„Teie näate seal telegrammi kinturit, mina pean wiibimata senna minema ja oma sfiatulikut Rio Janeirosse teada andma; olge seniitaua nii hea ja waadake üks kandja kes meie kraamid ära kannab, mina tulen üsna ruttu tagasi.“

Paater läks. Waldemar astus trepist ülesse maale ja waatas ümber, kõik ümberringi oli tühi ja waitne ega olnud kuskil ühte inimest näha; wist oliwad kõik tulekahju juure läinud. Seal tuli paater juba suure ruttuga tagasi, ta oli hirmus kahwatand ja hüüdis jo eemalt:

„Tulge ruttu, jätke kõik paati ja tulge kiiresti minu järele!”

„Mis on?” küsis Waldemar kui paatri juure jõudis. „Teie olete jo nii ebamataud, mis teil on?”

„Arge küsige!” vastas paater Waldemar'i kääst kinni võttes ja edasi vedades; suur rahva hisa ja mürin tuli aga iga lähemale, plüsi paugud kuulustivad ja selgeste kõlas warsti hüüdmine nende kõrwu: „Pappidele valu! Võõge Jesuiitid maha!”

Selimaipilgul tuli suur salt karatsejad neile vastu.

„Siit sisse!” hüüdis paater ja vedas Waldemar'i kättpidi ühte pisutese uulitsasse. Waewalt aga oliwad nemad wähe maad edasi jooksnud, kui teisest poist uulitsast teine salt mõrades välja tuli, kellele nemad otse vastu jooksiwad.

„Papp! Jesuiit!” kõlas saajast kurgust. „Püütke kinni! Võõge maha! Wifake tulesse!”

Silmapilt oliwad fisajad nende ümber ja enne weel kui Waldemar arugi sai, mis see oli ehk tähendas, nägi tema kuida paater kinni wõeti ja lütates ja tõugates rahwa hulka silmist kadus, üksi tema lai kübar, mis ridwa otjas kanti, oli näha ja järele fisa ja püsside paugud kuulda.

Aga ka Waldemar'i pandi tähele.

„Tema põgenes papiiga seltsis,” karjus üks kore hääl, „on üks Jesuiit wõeras riides! Maha niifugune! Tulesse kõik papi seeme!”

So tormasiwad rahwas Waldemar'i kallale, kui korraga üks tugew mees laemakapteni riides tofina tugewa madrusega esimesed kõrwale lükkas ja kõwa häälega hüüdis:

„Tagasi! Teie eksite! See mees ei ole katoliiklanegi, mina tunnen tema selgeste! — Halloo, poisid,” ütles ta madrustele, „wõtke see oma kaasa ja ruttu temaga laewa peale! Võõge kõik maha, kes teid kinni hakkab pidama!”

Waldemar sai waewalt aru, mis temaga jündis.

Eugewad tõrwapükfid asusiwad tema ümber ja kats ruge-
wat kätt wedasiwad tema joostes sadama poole.

Esiteks hakkasiwad rahwas mürama, aga madrused
tõukasiwad ühes summas kõik eest ära kes tiinni püütsiwad
pidada ja wiisiwad oma wangi õnnelikult weiksest uulit-
sast wälja sadamasse. Siin ei olnud enam midagi karta,
keegi ei tulnud nende järele, ja madrused lastsiwad naer-
des Waldemar'i lahti.

"Eks ole õige, master Werner, see läks aga ruttu?"
hüüdis nüüd hääl tema selja taga, keegi lõi sõbralikult
tema õla peale, intekspannes waatas tema ümberpöörates
kapteni silmi ja hüüdis:

"Du see wõimalik, Master Robin?"

"Jah, master Werner, tema ise ja röömustab, et
teid nende rööwliste ja mõrrikate kään peasta wõis; sest
kui mina mitte ei oleks tulnud, ripuksite jo kuskil latorni
posti külles praegu; aga rutake, et trepist alla paati
saame, sest mässajad tulewad jo ka sadamasse ja laewa
peal üffi oleme täieste julged; seal seletan teile kõik
rahulikult.

Õeste tuli suur salt rahwas toore kisaga sadama
sillale ja kanem wiioitus ei olnud sugugi kiira. Nuttu
hüppas Waldemar paati, madrused tõukasiwad kaldast
ära ja warsti oliwad nemad eemal jõe peal. Kena auru-
laew liikus pool penikorurat sadamast eemal ühfelt antru
ahela otsas, see oli Robin'i laew ja warsti oliwad
nemad seal.

"Nüüd rääkige mulle wiimaks, ütles Waldemar,
kui nemad Robin'iga kahkestes laewas selle kajutis istu-
siwad, „mis siin linnas diete lahti on? Waewalt saan
mina maale ja kõbe wõetakse nii halvalt wasta!"

Robin naeris.

"Seda ma woin teile seletada, master Werner. Teie
teate, et endine Spaania wiitse-kuningriik Buend's Ahyes
täis Jesuiitide riik oli. Kui see kuningriik aga Spaania
küllest lahti lõi ja mitmeks weikeseks riigiks sai, hakkas

muidugi sõda Jesuiitidega peale, kes oma võimust nii hõlpsasti käästi ära ei tahtnud anda, nemad wiisati walit-
fufe hulgasti wälja ja wähendati nende võimust hästi, jäi
aga ikka siiski weel suureks küllalt, ja nemad püüdsiwad
selle waral jälle endise seisuforra saada, et aga Wabat-
riiklased kadestad oma wabaduse pärast on, ega seda Jesu-
iitidest wähendada ei taha lasta, siis tuleb wahetewahel
weikene lahing, mis nemad waga isade wasta peawad.
Mõneforra wõiwad need küll üsna ilmasüüta olla; nemad
on ja jääwad aga ikka siiski rahwale hirmu kujukse, ja
niipea kui rahwas miski asjaga rahul ei ole, antakse
seda kohe Jesuiitide süüks; läheb rahwas mõni kord üsna
ägedaks, siis saawad pika kuue kandjad ka walu, n'agu
see praegu jälle käsil on. Jesuiitide uhke kollegia pisteti
põlema, hullt pühastid wõdi mitte püha isastid saiwad pii-
natud, ja surmatud ja home ehk ülehome antakse nende
kätele jälle atandlikult suud.

„Aga riigiwalitsus,“ ütles Waldemar wabele, „kas
see ei kaitse Jesuiitid ja keela kätsejaid?“

„No Sumal, master Werner, mis peab walitsus
tegema? Soldatid tagawaraks ei ole ja enne kui neid
kõik jõuab kutsuda ja walmis seada, on kõik jo ammu
mööda, peale selle ei ole walitfusel ka wähematki selle
wastu, kui Jesuiitid natukene hirmu saawad, sest need
on riigiwalitfussele niisama tülikse ees n'agu rahwalegi.
Aga nüüd rääkige mulle, master Werner, kuda teie siia
ja selle musta watimehe seltsi saite? Mina arwastu teid
alles New-Jorkis olema.“

Waldemar rääkis nüüd imetkspannes kuulja Robin'ile
kõik oma lugu kurni selle pääwani.

„Ja nüüd Robin,“ ütles ta wiimaks, „ärge põlge
mitte, et see minu oma süü on, kui mina mitte kuskil
paika ei wõdi pidada ega jäädawat aset leida. Kõige
parema tahtmisega ilma peal läksin mina Barkins'i teenis-
tusesse; oli see minu süü, et tema langes ja suurem osa
minu warandust kaduma läks? Kas ma kabe tui asu-

tufes jälle diete ei teinud, aga mis wõin mina selle eest, et Indiaanlased jälle kõit arahawitawad? Ei, mina ei pease oma nubluse eest, see käib alati minu kaasas!"

"Smelik see on küll," ütles Robin natukese aja pärast, "esteks, et ikka midagi ette tuleb, mis teie plaanid segamine ajab ja siis, et teil seal juures jälle nii märkamata õnn on, ja mina jään selle juure, et teie iseäraliku asja tarwis olete walitud."

"Sedasama ütles minule ka waene paater Hiagint ja mina uskusin kindlalt, et mina siin Buenos-Ayres wiimaks peastmist oma hulkumise elust leian, ja tänaseisan jälle siin, waewalt surma suust peastmist, n'agu terjaja teie ees, kellel mitte niipalju kääs ei ole, et kõhu täie süüa wõiks osta!"

"Kuulge," ütles Robin, "iga asi on omaist kohast hea ja nõnda arwate siis tänane apardus Jumala sõrme näituseks, et see mitte tema tahtmine ei olnud, teid Jesuitide kätte jätta. Paater Hiagint tegi teie nõdras ja wiletsas olitus teie pea hästi soojaks, aga nüüd kuulge minu juttu. Teie ei arwa mind tõeste mitte palwemeheks, ja siiski ütlen mina teile otsekõbe: teie tõöl ja tegudel puudub Jumala õnnistus! Teie otete hea ja tubli inimene, ja on teil iseenesele hoopis wähem süüd anda, kui lugemata teistel, aga teie mõtlete kõit omast jõuust teha wõima; ei lähe see korda, siis kaebate oma elu üle! Waadake, see ei ole mitte õige. Inimene on nõder ja ei jõua omast wääst midagi; tugew on ta aga üksnes kõitse wägewama kääs, ja olete siinamaale unustanud Jumala wägewast kääst kiinni hakata, mis teid filmanähtawal on warjanud ja hoidnud. Teil ei ole sellepärast mitte waja pääwad otfa põlwili paluda ja filmi jõllitada, ei, waid hakate oma pääwa tööd Jumala nimel peale ja ei lähe see siiski teie tahtmist mööda, siis ärge nurisege mitte waid lootke tema peale, ja uskuge mind, tema toimetab kõit hästi! Mina olen küll liblabane merimees ja ei oska sõnu nii kenaste keerata,

n'agu teie paater Hiagint; aga mina woin teile tõenda, sest saati kui mina ise sedawiisi teen, on Jumala õnnistus minu tegevuse juures ja minu süda on rahu leidnud — ehk mina küll katolik ega Jesuiit ei ole."

Teie sõnad mõelduvad waljuste minusse, et teil õigus on ja sellepärast tänan teid kõigest südamest; teie ei peastnud täna mitte üksi minu elu, waid ka hinge! Paater Hiagint leidis minu haige ja nõdra ja wiskas omad lüngud mulle ümber; teie wabastate minu neist ja olite minu peastja kõige suuremas hädas, mis mind niamaale ähwardas!"

"Pakke see jutt olla," ütles Robin, "meil on hädalijembi asjugi rääkida. Kõigepealt mis teist nüüd saab?"

"Seda teab taewas üksi! Minul ei ole kopitatti raha, ega tea ka kuhu minna, ehk mis teha."

"Jah, teie lugu on kirju. Siia Jesuiitide pesasse ei tohi teie milgi kombel jääda, Jumal ise juhatab teid minu laewa peale, nõnda et need mustawati mehed seda aimatagi ei wõi, kuhu teie saate, ei ka teie paater Hiagint mitte, kui see üleüldse weel midagi mõelda wõib, aga kuhu nüüd saab?"

Waldemar kehitas kurwalt õlanukke ja õhkas:

"Jah, kuhu?"

"Et teil mitte midagi enam ei ole, rääkis Robin edasi, siis ei jää muud nõuu üle kui milgi kombel midagi teenida katjuda, ja kui teie ise mitte midagi oma soowi mööda ei leia, siis wõtte nimelt head nõuu: ärge lükake mitte mistki tööd tagasi ja oleks see ka kõitse halwem olema! Paar aastad auusast tööd teha, wiib kaugemale kui ilmaasjata ümberhulkumine. Wisake kõik kõrkus kõrwale ja mõelge, et see kes täna all, home peal wõib olla, see on kord maailma wiis sedawiisi; mina tunnen ise inimesi, kes enne päwilise tööl oliwad ja nüüd rikkad ja auusad on. Ameerikas on need head ajad mööda, kuida oleks, kui teie Austraalia läheksite? Seal on kõiffe ennem weel midagi teha."

"Sealmeelel lähetsin Jenna, aga sellega?"

"Sui, sellega saaks ka forda. Minul ei ole küll mitte maid ega mõisaid ärafiidida ja ma ei kanna oma nähtesit korjatud kopikaid ka mitte mere peal kaajas, aga mina olen ühe kauba laewa kapteniga ruttaw, kes praegu teisel pool jäge Montevideo ees sadamas seisab ja lastiga Melbourne lähel. See võtab teid minu soovimise peale tõeste kaasa ja ühe pihntäie dollari peate miidugi minu käest vastu võtma, ei tei. Austraalias esimesel nädalal kohe püündus kätte ei tule. Eks ole dige sedamüüsi, master Werner?"

"Jumal saatis teid minu peastjaks, master Robin!" ütles Waldemar tubli kaptenile südamelikult kätt andes, "kuda võiksin mina nii jõle olla ja teie lahket soovi tagasi tõugata?"

"Kõnda on dige! Nüüd aga lähme sööma, pärast lõunat sõidame, kui see teie meelmuõda on, teisepoole jõe kaldale "Katariina" kapteni ülesse otfima. Tema last on wist warsti täis ja on hea, kui selle asja kohe selgetks saame."

Kõnda süündis. Suur purjepaat seati walmis ja hea walju tuulega oliwad nemad peagi "Katariina" juures. See oli suur kolmemastiline laew heas korras ja laewa peal oli käre toimetus. Kapten master Kokburne wõttis oma wõderad lahket wasta ja oli walmis Waldemar'i kaasa wõtma.

"See oli aga paras aeg, et teie tulite," ütles tema, "sest home homiku wara jo wiinanu mina ankrud wälja ja teie peate kohe siia jääma, on teil seal weel tegemist ja ei wõi seda, siis ei wõi mina ka midagi parata."

"Ei, master Kokburne, minul ei ole seal enam midagi tegemist."

"Waadake," ütles Robin naeratades, "seal on teil jälle arwamata õnn. Aga nii kahju kui minul ka on, pean siiski teist lahkuma ja tagasi sõitma, sest meil on tuul wasta ja peame kaua loowima. -- Jumalaga siis,

master Werner, mina soovin teile õnneliku reisu wee ja maa peal. Elage hästi ja mõelge selle peale, mis mina teile ütlesin; andke oma teed ja tööd Jumala hooleks, siis käib teie käsi hästi! Siin on teie taskuraamat! Elage hästi!”

Südamelikult kätt andes pistis Robin Waldemar'ile weikese raamatu pihusse, kus paber rahad sees olivad, läks kõis-redelisi alla paati ja tüüris oma laewa poole.

Waldemar seisis „Katarina“ laewa teki peal ja waatas nii kaua paadi järele, kui see temale silma paistis! kui wiimaks paat laenete warju kadus, waatas tema tänulikult taewa poole ja ütles tasafeste:

„Mis waewab sinu südant,
Mis iial nõuad ka;
Sell', kes on kõige Jssand,
Kõik hooleks anna ja,
Kes pilwed, taewa, tuuled,
Kõik hästi walitseb.
Kül igal ajal tunned,
Et so eest muretsseb!“

Üksteistkümnnes peatüit.

Pettus.

Egonsteinis oliwad mitu asja selle wähe peal muutnud.

Grahw Ryndal'i armastus kena markiisa wastu kaswis niisama, n'agu Klariffa tema kätсед temale läheneda, osawalt tühjaks mõistis teha ja awaliku auustusi ja meelitusi nalja ja pilkamisega wastata.

Weel iialgi ei läinud Arthur'ile õnneks Klariffa'ga üksi kokku saada ja ta läks ikka ägedamaks ega wõinud ennast enam talitseta, ja tahtis ühel pääwal saalis, kui teised wähe eemal oliwad, temale oma armastust tunnistama hakata; Klariffa aga ütles lühidelt:

„Grahwi härra, teie unustate ennast! Tuletage ometegi meele, kui minuga räägite, et mina prinz Waldemar'i kihlatud pruut olen!“

Klariffa keeras ümber, läks ära ja teiste naerul näud tunnistasiwad, et seda mujalt tähele oli pandud ja ta kees wiha pärast.

Tüki aega hoidis tema nüüd Klariffa'st eemale ja oli tõsi, pahase näuga. Ühtiselt aga jäi ta jälle rõõmsaks ja algas endist naljamängu uueste.

Seal ühtikase pingi peal, lossi puiestikus, kus teatud õnnetus oli juhtunud, käis Klariffa sagedaste ja wiitis

suure saare wilus selle pingi peal mõnegi tunni ühtpäini istudes ja Waldemar'i peale mõeldes, mõnigi filmapisar weeres senna rohu sisse ja igakord oli tema süda julgem ja rahulifem, kui ta sealt tagasi tuli.

Lõpmata püüdes Klariffa'ga ühti koftu saada oli Arthur selle koha wiimaks jälile saanud, kus Klariffa kõndimas käis ja ootas nüüd igapäaw puiestikus põesa peidus milla markiisa jälle oma armsa pingile tuleb. Läts aga hulk aega mööda, Klariffa't ei olnud näha ja Arthur'i kannatus pidi kange proowi wälja pidama. Wiimaks ometegi nägi tema igatsewa ühel pääwal tulema ja rõõm hülgas tema silmis.

„Kui uhkelt tema käib!“ jostitas ta iseeneses. „Aga oota, kui sa siit tagasi lähed, peab sinu kangus murtud ja pea nõrus olema!“

Arthur ootas kunni markiisa temast mööda ja läts siis eemalt järele.

Klariffa jõudis pingile ja istus pead kää nõjale tüetates mõtetes, need ei näinud aga mitte kurwad mõtted olema, sest õnnelik naeratatus liikus tema suu ümber ja ta oli seltsimayilgul ütlemata kena.

Arthur tuli rafaste tema järele ja seisis mõni samm eemal, oma mõega peale tüetates ja waatas ihaldawalt tema markiisa peale, kes tema seal olikut aimatagi ei wõinud. Wiimaks tõstis ta pea ülesse ja nägi Arthur'i kes naeratades tema peale waatas.

Ohmatades kargas Klariffa pingilt ülesse ja wihast läikiwal silmil ütles ta:

„Kas teil tõeste nii wähe elukombeid on, mitte ise mõista, et just nüi kohas teie minule kõitse wastajem olete? Ja kui teie seda ise ei mõistnud, siis teate nüüd!“

See Arthur'i nausse fertis puna, aga ta waigistas ennast ja ütles lahkest naeratades,

„Wihastlki olete teie arwamata kena, markiisa!“

Klariffa waatas tema peale nägigi lahkest wastata, jõi aga wait, wõttis wääwawatju kätte ja läts uhkelt

Arthur'i poole, et temast mööda lossi tagasi minna. Arthur astus aga teele ette. „Pidage, kena markiisa!“ hüüdis tema vihast värisewa häälega. „Seda kombet ei wõi üks grahw Ryndal mitte kannatada, ka teistki mitte, ehk mina teid kül kõigest wääst armastan! Peale selle olen mina niisugust filmapiltu, teiega üksi olla, jo ammugi igatsedes oodanud, ega wõi seda mitte ilmaasjata mööda lasta minna. Ikka lähite teie minu eest ära, aga teie peate mind kuulma, mina pean oma südant fergitama ja teile wõt- maks ütleva —“

„Grahwi härra,“ ütles Klarissa wabele, „kui see, mis teil minule võlida on, auus ja õige on, siis rääkige seda tunnistajate ja wütsi ees, aga ärge tungige mitte ühtkajes kohas minu järele, ja tehke oma ehtsus sellega heaks, et teie meele tuletate, mis kohused auusal mehel naesterahwa wastas peawad olema, see on: laste mind minna!“

„Ei“ ütles Arthur tuimalt, „ei mitte miski hinnast eest! Grahw Ryndal ei ole mitte see mees, kes n'agu arg poisikene ennast pelutada lasseb, teie peate mind kuulama ehk —“

„Noh, ehk?“ kordas Klarissa pilkawalt naerdes.

„Markiisa,“ ütles Arthur wihaga, wärisetes, „ärge minge mitte liiale, ega lõpetage minu kannatust; ärge unustage mitte, et kes ägedalt armastab, ka ägedalt wihata wõib!“

„Kas kunni ähwarduseni kerkib teie auus kombe? Ärge võlge kellelegi, et teie Madeli sugust olete!“

„Ja teid, markiisa, tahaksin paluda, meele tuletada, et teie mitte oma jalge peal ei seisate, et hirmus kõwaste kukute, kui teatud käsi teid pillab! ärge unustage sellepärast koguni, et teid enam täieste ei usaldata ja häda teile, kui üks grahw Ryndal üalgi teie wastaste killas peats olema!“

„Teie ehtite wäga,“ ütles Klarissa libedaste naerdes,

„fui mind sellega kohuta, eht minu põlgust teie vastu muuta arwate, ja kui teie ka sedagi wõiksite? Eäherwad teie plaanid siiski nurja, sest ei minna prinzile kiblatud olen.“

„Seda ei ole teie mitte enam!“ ütles Arthur pikkamehi. Smekspannes waatas Klariffa tema peal.

„Arwate teie wist,“ ütles ta wiimaks, „minu kohused on otsas, et prinzi paik praegu teadmata on? Minu kohused lõppewad üksnes minu oma tahtmisega ja ka Waldemar'i surmgi ei saaks neid muutama; minu süda on tema oma ükspäini ja ei wõi kellegi teisele tulsuda, kõige wähem weel aga grahw Ryndal'ile! See on kõik, mis minul teile öelda on, ja nüüd ütlen wiimist korda: laske mind minna, wõi junnite mõjuwamba abi teie peale tunnimise wasta otsima?“

„Andke aega, kenna markiisa!“ wastas Arthur pilgates. „Teie armastuse kohta Waldemar'i wasta seal pool hauda, ei ole minul õiget usku; meie wõime jo ka proowi teha. Kas saite aru, kui ma ütlesin, teie ei ole enam mitte Waldemar'i pruut.“

Klariffa kahwatas.

„Mis — teie sellega tahate — öelda?“ kogeldas ta. Arthur ei wastanud mitte koha, waid wõttis pikkamehi pduetaskust paberi wälja ja andis Klariffa kätte ööldes:

„Siin on üks wana seitung, mis kogemata minu kätte juhtus; see on „New-Yorki-Herald“ ja selles on sõnum sees, mis meie mõlemisega puudub, kas tohin teile ette lugeda?“

Klariffa ei saanud sõnagi suust seda kuuldes, ta nifutas wastuse asemel peaga.

„Kas teie ei soowi jälle mitte istet, markiisa?“ ütles Arthur ja pakkus Klariffa'le oma kätt tuets, näitusega, mis kõige suuremat põlgust awaldas, lükkas markiisa selle tagasi, läks tuikudes pingi juure ja langes jõutu-

malt jenna maha. Arthur aga jäi Klariffa ette seisma, tegi seitungi lehe lahti ja luges:

„New-Yorkis, 13. Mail. Pacifici raudteelt on jälle röövlitest lugeda. Esimesel Mail siit wälja sõitja rong jõuudis wiendamal t. p. õnnelikult kaljumägestiku, kui see forraga Newaada waksali juures märgiga finni lasti pidada. See märk oli pettus; sest waewalt jäi rong seisma, kui suur kari rööwliid, Indiaanlasti ja walgeid, rongi kallale tungiswad. Mashinist, abiline ja abju-kütja lasti silmapilk koha maha ja siis läkswad rööwliid postwagoni kallale; ametnikud seal sees paniwad tubliste wasta nõnda et reisijad aega saiwad wagonitest wälja ja neile appi tulla. Nüüd tuli kibe wõitlus, mis wiimaks sellega lõppes, et rööwliid ärawõideti, Wiimased püüdsiwad rongi põlema pista, aga reisijad tegiwad wagonid lahti ja lükkasiwad eemale, nõnda et sütewagon hoopis ärapõles ja postwagon wiga sai ja mashinat ei wõinud pruukida. See wõitlus maksis mitmelt poolt palju ohwrid. Kolm neliteistkümmet rööwliid oliwad langenud. Reisijade hulgas oliwad kahetsa surnud ja suur hulk haawatud. Kes need surnud tõeste oliwad, sai järgmisel päawal täieste selgeks tehtud. Need oliwad —

Nüüd,“ ütles Arthur lugemist finni pidades, „tuleb surnute aru ja mina ei tea mitte —“

„Eugege edasi ja ärge piinake mind,“ ütles Klariffa kindlalt.

„Surnute hulgas,“ ütles Arthur pikkamest, „on ka üks Kaarl Werner Zweenhausenist. Siin kirjutakse weel, et weel surnult selle mehe kena nägu ja tore olis iga mehele silma hakkanud ja tema järele kõigilt poolt olla kahetsitud.“

Klariffa wautas kää südame kohta, nagu läks kahwatuks ja waatas tüki aega otskoha oma ette liikumata paigal ja Arthur ei julgenud ka sõna lausuda, aga kui minut minuti järele ikka edasi läks, ütles ta wiimaks:

„Schmatusega nään mina, kui walus see sõnum teile

on, ärge olge minu peale sellepärast mitte pahane, mina ei wõinud ega tohtinud sest asjast wait jääda. Aga sel kombel ei wõi teie jo mitte siia jääda; ma palun, wõtke minu käsi, mina saadan teid lossi tagasi."

Pikkameesi tõusis Klariffa ülesse, puna tõusis tema palgetele ja uhkelt näitas ta Arthur'ile kääga et see ära lähets.

"Just nii kui teie kässite!" ütles Arthur hambaid kiristades. "Selle seitungi lehe aga jätan siia teile, see ehk on teile lõbusamaks seltsiliseks, kui mina."

Nende sõnadega läks ta minema.

Klariffa langes pingile tagasi, kattis kättega oma silmad kinni ja nuttis palawaid pisaraid.

Äkitselt tõusis ta ülesse ja hakkas kiirel sammul edasi, tagasi käima.

Wiimaks puutus seitung pingi pealt temale silma, ruttu wõttis ta selle kätte, istus ja luges ikka ja ikka uueste seda ühte kohta.

"Siin ei wõi midagi kahlemist enam olla," ütles tema, "selgeste seisab siin see õnnetu nimi, peale selle weel muud tähendusel! Oh, minu Waldemar!"

Ta langes sellepeale minestusesse ega teadnud midagi enam.

Kui ta jälle ülesse ärkas, tuli temale pikkameesi meele, mis oli sündinud ja kui ta seitungi lehte nägi, seisis kõik tema silma ees. Ruttu wõttis ta seitungi ja läks sellega pikkameesi lossi poole.

Klariffa awaldas selle sõnumi kõige enne prinz Edgar'ile, kes kurwa südamega hüüdis:

"Kuda jõuab minu waene isa seda kanda! See uus hoop surmab tema."

Klariffa ja prinz Edgar pidaswad nüüd nõuu, mis teha on ja saiwad wiimaks selle otsusele, seda kurba sõnumit esiotja mitte kellegile awaldada ja tulewiku hoolets jätta, milla paras aeg selleks on.

„See on hirmus!“ ütles prinz Edgar. „Nõnda pidi minu waene wend wägiwaldselt rööwli kää läbi surema! Nüüd on ta wõera nime all wõeras mullas ja minul koguni wõimata oma süüd tema wasta heaks teha!“

„Mitte teie üksi,“ ütles Klariffa, „meie kõik kurdame seda asja niisamuti. Ühe asja poolest aga olete teie ees; teie wõite kõigewähemast ühte kohut tema juures täita.“

Küsiwalt waatas prinz Edgar markiisa peale.

„Eks teie taha surmukehale seda lubada, mis elusal teie läbi keelatud oli?“

„Mina ei saa mitte öiete aru, markiisa.“

„Kas teie olete sellega rahul, et teie õnnetu wend wõera nime all wõeras mullas hingab, kus keegi tema hauda ei ehita ega ilusta ja mis warsti hoopis tundmata saab olema? Eks teie arwa paremaks teda kodu maa mulda tuua lasta, kus tema hana peal need kes teda armastawad ja tema wastu eksumud on, nutta ja andeks paluda wõiwad?“

„Tõeste markiisa,“ ütles Edgar ja tema filmad hakkasiwad särama, „see mõte on teil taewast antud! Waldemar hingagu oma wanemate juures ja tema surmukehale saagu see auu, mis meie hullust peast temalt rööwifime. Lootuse järele ei saa miski takistusi olema seal juures. See õnnetuse koht oli üks raudtee waksjal, õnnetus wast nelja kuu eest sündinud ja haud hõlpus leida, üksnes see küsimine on; keda meie selleks saadame? See peaks üks inimene olema, kes Waldemar'i tundis.“

„Tuletage pealiku Wallnau kõnet meele, kui tema ütles, tema Waldemar'i armastab. Wallnau saab oma sõbrale seda wiimist head tegema ja süüdsamat ei leiagi ta selleks. Saatke tema selleks ja mina tahan Waldemar'i hana juures taewa õnnistusi teie peale paluda!“

„Armastus leiab alati õige tee ülesse! Minu südamelik tänu, markiisa selle nõuu eest! Oh, mina mõtlefin hoopis teisiti oma waest wenda wasta wõtta!“ —

Wallnau, südamest kurb oma sõbra surma üle, oli silmapilk walmis ja läks kobe seltsamal pääwal teele.

„Minge Jumala nimel!“ ütles Klarissa liigutult, kui Wallnau jumalaga jättis. „Püüdke igapidi armast furnut, kes ka teile armas oli, ülesse leida ja tagasi tuua, meie täname teid elnaja selle eest.“

„Olge mureta, markiisa, mina loodan, et teaskeid takistusi ette tulema ei saa. Ma palun teid weel see seitungi leht, kus Waldemar'i surma sõnum sees seisab, minu kätte usaldada, seda saaks minul ehk waja olema ja toon selle tõeste teie kätte tagasi.“

Kui Wallnau seitungi lehe kätte sai, ütles ta weel:

„Nüüd aga on minul suur palwe südame peal.“

„Rääkige, armas Wallnau, mis minn wõimuses seisab, saan mina tõeste tegema.“

„Mina rääkisin teile ja prinz Edgar'ile wiimisel pidul oma elulugu, ei tea aga kas teie seda mäletade.“

„Tõeste on minul see weel selgeste meeles.“

„Siis mäletade ehk ka, et mina ühte noort naisterahwast armastan ja Jesuiitide kawaluse läbi siinamaale takistused ette tulwad, mis mind siinamaale keelasiwad selle naisterahwaga ühendama.“

„Äsna õige, kui mina mitte ei ehk, ütlesite teie niiski, et teie Afrika reisu läbi pea takistus wõõda olla.“

„Jah, nõnda ma ütlesin kül sellekorra, aga asjalugu on wähe peal hoopis teisels muutnud. Minu pruut tõutas kül findlaste, ükskõik mil kombel, minu omaks saada, aga ta on kange walitsuse all. Jesuiitide poolt waewatakse teda igate moodi, mind maha jätta ja oma hinge peast miseks nunne linik wõtta. Nõder tütarlaps ei jõua mitte neile wastu waielda, wiimaks on tema wasta seismine wõidetud ja kloostri müürid neelawad õunetuma õhwri. Selle juure tuleb weel et pimestatud ema igapidi püüab oma last kloostriisse saata. Tema palub, nutab, ahwardab ja teeb kõik mis aga wähegi wõib ja kaua ei jõua üks tütarlaps mitte niisuguse torni wasta seista!“

„Mina tunnen seda!“ ütles Klariffa. „Aga, armas Wallnan, mis wõin mina selle juures aidata?“

„Teie lahkus, markiisa, wõiks siiski kahe armastajale wäga abiks olla. Just nüüd, kus mina mõneks ajaks Euroopast ära pean minema, tungitakse wäga kangeste tema peale ja minu pruut kirjutas mulle, et tema ema olla tema wastupaniku üle nii pahane, et tema kardab wägiwaltiselt kloostri wiidud saada. See on hädaste waja, et tema wanemate majast ära läheb ühte kohta, kus tema ema ega mitte keegi teda otsida ei tea; muudugi soowiksin mina, et minu pruut duusa majas seisaaks ja sellepärast —“

„Ah, nüüd ma mõistan, mis teie soowite!“

„Sellepärast, ja et mina ise miin kuud mitte midagi oma pruudi leest teha ei wõi, julgen teid paluda, markiisa, kas teie teda kunni minu tagasi tulikuni oma hoolets ei wõiks wõtta ja temale warju paja anda?“

„Südamest heameelega! N'agu teie pruut ja ka n'agu nendest kiusatud, kes ka miud kiusawad, wõtan mina tema lahkest wastu. Tulgu tema nii ruttu kui wõimalik!“

„Mina jään teile wäga palju tänu wõlga, markiisa! Ma pean aga siiski weel midagi nimetama. Et doktor Sturzeegger ja rittmeister Zabolski üks ja seesama on, Zabolski aga minu pruuti tundis, sellepärast peab tema siin üsna salajas olema ja mina arwan paremaks; kui tema n'agu teie tua tüdruk siia tuleb, sest siis ei ole temal waja wäljas käia, ega pane teda ka keegi tähele.“

„Wäga hea,“ ütles Klariffa naeratades, „siis saab üks markiisa oma tua tüdrukuga nii sõbralikult n'agu libase wega jeltis elama.“

Wallnan andis tänades Klariffa käale sund ja ütles: „Minu pruudi nimi on Clementine Wollzogen ja siin on tema pääwapilt tunnistuseks.“

„Ah, mis kena nägu. Saate mulle tema ise õige ruttu, mina igatsen niipea kui wõimalik temaga sõbraks saada. Minge nüüd julgeste sellepoolt, küll mina mu-

retsen Clementine eest ja hoiab teda n'agu oma filmatera."

"Müüd ma wõin rahulikult Egonsteinist ära minna ja kui ma tagasi tulen, püüan teie hea tegu tasuda."

Grahv Arthur Ryndal oli mõneks pääwaks Waldenburgi lossi isa juure läinud, et mitte igawääw Klariffa filma ette ei tahtnud tulla ja uitas pahalmeel'el püssiga mööda metsi.

Sagedaste oleks temal wõimalik midagi laska olnud, aga temal oli oma mõtetega niipalju tegemist, et seda meele ei tulnud ja püssil ei olnud midagi tegemist.

Ühel pääwal käis tema jälle püss seljas metsas ja heitis wiimaks suure tee lähedale puu alla rohu sisse pikali puhkama ja mõtlema.

Kui ta wähe aega maas oli olnud, kahises rohi tema kõrwas ja oraw wahtis teraselt läbi rohulatuwade tema filmi. Pahaselt püüdis Arthur orawat kinni wõtta, see aga lipsas kää alt wälja, jooksis wähe maad edasi ja wahtis uueste pisukese puu oksa pealt tema filmi.

Arthur tõusis ülesse.

"Dota, kül ma so wahtima õpetan!" ütles ta pahaselt, wõttis püssi ja lastis.

Draw kukkus surnult maha. Ettevaatlikult wõttis ta selle sabast kinni, tõstis maast ülesse ja waatas kui mitu haawelt puutunud on, kui tema seljataga wali naer kõlas.

Ghmatand ja pahaselt pööras Arthur ümber ja nägi paksu Proviantsiali Hironimus de Vorme enese seljataga seisma, kes sinise taskurätikuga oma laia nägu pühkis ja naeris.

"Püha Hubertuse juures," hüüdis paater wiimaks, "teie olete aga wägew jääger! Mina mõtlesin, teie olete Egonsteinis ja püüate seal kenamat lindu."

„Kõhides istus paks paater maha ja kutsus Arthur'i oma kõrwa.

„Mis teeb teie papa ja mis uudist on?“ küsis Provintšial.

„Minu isat saate teie warsti ise nägema; uudist ei ole minul teile midagi kuulutada.“

„No noh, würsti majas prinzi adjutant ja pealegi grahw Ryndal'i poeg, sellel peab itka uudist alati taskus olema.“

Arthur kuckus äkitselt naerma.

„Teil on õigus, härra Provintšial,“ ütles tema, „täieste õigus! minul on tõeste uudis taskus!“

Selle juures wõttis ta põuetauskust seitungi ja andis selle paatri kätte.

„Mis ma seitungiga teen! Mis seal sees on, tean mina jo ammugi ja veel palju paremine!“

„Seda mis siin seitungis seltsab, ei tea teie aga mitte; ehk see kül jo mõni kuu wana on.“

„New-York-Herald,“ luges paater ja hakkas naerma.

„See on jo Ameerika waleleht! Mis mul sellega tege-
mist on?“

„Enam kui teie arwate! Eugege seda artikelt, mis
pinnase kriipsuga märgitud on!“

Paater luges mõne rea ja wiskas lehe kääst, wõldes:

„Mis see rööwliste lugu minusse pundub, mis pea-
legi nii kaugel on juhtunud?“

„Palun lugege lõpetuses langenute nimed ka wäile!“

Paater waatas need läbi.

„Mis tuhhat!“ hüüdis ta horraga, „kena lugu see, ja seda ei ole veel keegi lugenud, muidu teaksin mina seda jo ammugi. Imelik!“

„Jah, muidugi imelik,“ ütles Arthur naerdes, „kuda see lugu teile pääsib?“

„Mina ei tea praegu,“ wastas Provintšial mõtetes, „ma ei tea praegu, mis ma selle juure pean ütlemä;“

see wõib wäga hea olla, niisamati wõib see surmalugu meile ka tüli teha."

"See ei ole mitte nii paha," wastas Arthur naerdes, "kui Waldemar'i surm meile ei passi, siis teeme tema jälle elawaks, üsna nii kui tarwis on."

Teie räägite mõistu kombel, armas grahw; kas tohin seletust paluda?"

"Miks mitte; teie tunnete wii Rootsi kuninga Gustav Waasa lugu? See kõrge mees oli korra pähe wõtnud, n'agu kirjanik hiilgada, ja saatis oma kirjatöö, Mugsburgi seitungi; see aga ei wõinud saadetud kuningliku kirja mitte tarwitada, ega tahtnud kõrget saajat ka mitte kirmastada ja tuli wiimaks selle nõuu peale, kolm ainust eksemplaari trükkida lasta, kus kuningast saadetud artiklid sees olivad ja saatis need kuninga kätte. Niisamati tegin mina ka, ja lasstin omale mõne eksemplari 'New-Yorki-Heraldi' trükkida, kus see artikkel Kaarl Werner'i üle sees on, kunni päris lehes sellest sõnagi sees ei seisä."

Provintšial tegi wäga tõhise näu, raputas pead ja küsis wiimaks:

"Kas tohin küsida, mis asja tarwis see pettus hea on ja kelle kohta see käib?"

"Minul oli surnud Waldemari markiišadi Venosa juures waja, tema pani minu meelitustele nii kangeste wasta, et tema Waldemar'i pruut olla ja selle wabanduse pidin jo temale tühjaks tegema."

"Kuda," hüüdis Provintšial ehmatades, "ega teie seda walet ometegi markiišale ei awaldanud?"

"Wuidugi awaldasin, ja loodan selle sibile saama, ja kui mitte, noh, temal oli oma uhkuse ja toreduse eest karistust waja —"

"Ah, nõnda seisawad asjad?" ütles Provintšial ruttu wahete. "Teie oma süda on põlemas? Teie ei täida mitte minu soowi üksi, waid teete oma enese heaks tööd? Wäga hea!"

„Ei sugugi,“ ütles Arthur punastades pahafelt, „aga see wiis ja kombekuda markiisa minu wasta ülesse näitab, on minule wastumeelt.“

„Muidugi, eks see ole joo äärmiselt seda wasta seisumist karistada?“ ütles Provintsiäl pilkawalt. „Mina ei oleks mitte uskunud, et teie nii suure ägedusega minu soowi täidate, peale selle kui teie esteks nii kange wasta panite.“

„Arthur'i filmad hakkawad wihaga keerlema; Provintsiäl wõttis taga tema kääst kinni ja ütles lahkest:“

„Easte wanad peale palama werega noori natukene pilgata, minu arwamine ei olnud sugugi pahane. Aga armas grabw, selle seitungi lehega olite wäga ettewaatmata, kas teie siis sugugi sellepeale ei mõelnud, et markiisa seda sõnumit mitte kinni pidama, waid laiali laotama saab? Meie wõime Roomas kuradi kööki selle asjaga sattuda, kui würist seda kuuleb ja see temale kahju teeb.“

„Sellepeale mina küs ei mõelnud,“ wastas Arthur, „minul oli aga minu oma asi meeles. Peale selle ei näi markiisa seda weel kellelegi rääkinud, olema würist kõitse wähemast ei tea sellest midagi, ja mis see temale ka kahju teeb, kui ta seda kuuleb? Tema läheb siis hoopis pehmeteks ja doktor Stürzegger saab tõeste Walde-
mar'i surma taewalikuks muhtluseks tema kanguse pärast, araseletama.“

„Noor söber,“ ütles Provintsiäl koritusi kulmul, „teie toimedate seda asja arwamata kergel meel, ja mina pean teile tähendama, et teil omaist peast selle asja juures mitte wähematki teha ei ole. Peaks teie rumalusest pahandust tulema, siis olen mina sunnitud wastamise selle eest teie endaladele weeretama, sest teie üksi olete süüdlane.“

„Noh, mis sest siis peaks tulema?“ ütles Arthur; „Läheb asi wihth, on üks ekütus; seitungid waletawad ja alati ja kui see paremine passib, noh, siis elab Wal-

demar jälle. „Esiotsa on meil niipalju kasuks, et otsad oma kääs peame ja teeme kuda tahame.“

„Tehtud asja ei wõi enam tegemataks muuta ja meie peame asjalugu mööda toimetama. Teie wiimasel ütetusel on natukene tött hulgas. Muidugi ei ole marhiisa weel wüürstile seda julgenud rääkida ja jätab selle meie arwamise hooleks, et tema sellest wist jo prinz Edgar'ile on teatanud, sellepärast ei ole enam mitte meie kääs seda asja kama salaja pidada, ega jää muud üle, kui seda niipalju kui wõimalik oma kasuks pöörata. Mina pean weel hoolega seda asja läbi mõtlema ja kinnitan teile kõwaste, sennikaua kui minu otsus weel kindel ei ole, oma uudist enam laiemale laotada.“

Sellepeale tõusiwad nemad mõlemad maast ülesse ja sammusiwad Waldenburgi lossi poole.

Kui nemad lossi lähedale saiwad, jäi Provintzial äkitselt seisma.

„Weel midagi, armas grahw! See on kõitse parem, kui peale meie kahe esiotsa weel keegi selle weidra sõnumi põhja ei tea. Urge rääkige sellest ka oma isalegi; see on parem, kui kõik selle õige arwawad olema; on waja seda tagasi wõtta, siis on iga silmapilk aega seda teha ja meil ei ole kuskilt poolt kedagi karta. Sellepärast suu wait, ja wiime teie seitungi n'agu kõitse uuema sõnumi.“

„Wäga õige!“ ütles Arthur naerdes. „Seda enam saab see mõeduma.“

Lossis seitsiwad nemad wana grahw Ryndal'i ja doktor Sturzegger'i eest.

Peale teretamist istus Provintzial tasakeste pehme tooli peale, pühkis higi otsa pealt ja küsis:

„Noh, armas doktor, mis teie kõrge haige teeb?“

„Mina wõiksin öelda, et ma mitte üksna rahul ei ole,“ wastas see õlanukke kehitates, „wiimasest pidust ja õnnetusast von Ballnan jutust saati on wüürst hoopis muutnud, loodab aga üksnes oma poja koju tuliku peale ja lükkab kõik minu töö waewa tema juures pahaselt ta-

gasi. Mina olen praegu üsna halb korra peal ja näitab n'agu teeks nägemata wägi tööd minu wasta. Kõik endised mõjusad nõuud lähewad murja ja ma lähen üsna segaseks."

"Noh, noh," ütles Provintzial, "üks Issanda wõitleja ei tohi mitte äratüdineda ja kui häda kõikse suurem, on ka abi kõikse lähem. Mis teie arwate, kui ma teile ühe asja awaldan, mis ka teie würsti lootuse ühe rakfuga wõite rikkuda ja mis tema alandlikult ja kahetsewalt teie kaendlasse tagasi toob?"

"Siis palun tungiwalt sellega rutata, sest üsna kibe daste on waja mõjusamba nõuu pidada."

"Seda teie wõite ka saada," ütles Provintzial salaja naeratades. "Mina palun seda teatud lehte!" ütles Provintzial Arthur'i poole pöörates, mis Arthur wait olles tema kätte andis.

"Engege furd siit!" ütles Provintzial märgitud kohta tähendates.

"Püha taewas!" hüüdis doktor Sturzegger. "Kas see wõimalik on? Üsna parajal ajal; see rohi aitab muidugi!"

"Kas ma tohin ka teada?" küsis grahw Ryndal, kes imekspannes pealt kuulas.

"Muidugi, armas grahw, lugege ise!"

Grahw Ryndal luges ja waatas imekspannes Provintziali peale; wiimaks ütles ta:

"Kuda see nii täieste silmade wahel kohta on wõinud jääda? See leht on jo mitu kuud wana!"

"Jah, kes loeb siis alati Ameerika rööwli juttusid!" ütles Provintzial. "See on teie poja teenistus, et selle artikli ülesse leitsime."

"Kogemata juhtumine!" ütles Arthur naeratades.

"Mis markiisa selle juure ütleb?" hüüdis grahw Ryndal.

"Küsi enne, mis würost selle juure ütleb!" tähendas doktor Sturzegger. "See lõök wõiks würostile liiaks

räskes olla, ja ilma iheärans käsuta ei tahaks minna mitte
oma peale wõtta, temale seda teatada? „Warijata ei wõi meie seda tema eest wietegi enam,“
ütles Provintšial.

„Et wõi küll, aga nüüd küsime, kes selle Hiioo'i
sonni kuulutaja peab olema? Kui mina selle oma peale
wõtaksin, jääksin ehk sellega wüstle nii wastameelt,
et edespidi minu nõmu tema ees enam ei maffa.“

„Teil on küll matkene digus,“ ütles Provintšial,
„mina mõtlen, meie jätame selle kirju asja märkiisa
hooleks.“ Wüsti armastab teda ja tema, n'agu Walde-
mar'i kihlatud pruudil, pääsib see asi kõiksõ paremine.“

„Kes aga peab selle kuru sonni kuulutaja mar-
kiisa juures olema?“ küsis grahw Ryndal. „Tema ägeda
loomuse juures saab see hirmus filmapill olema!“

Kõik oliwad wait, Provintšial andis Arthur'ile sa-
laja märki ja see ütles:

„Et ka midagi siin juures teha, wõtan mina selle
asja oma hooleks, ehk see küll läbus ei ole.“

„Dige!“ ütles Provintšial ruffu. „Sa minna olen
teile wäga tänulik selle eest ja palun aga, et teie seda
dige wärsti teeksite, enne kui mõnd teine wabese läheb.“

„Siis lähen nüüd kohe,“ wastas Arthur ja läks ka
tõeste kohe loõsisti minema.

„Minna ei jõua seda asja jätta weel Cäraarmata,“
ütles grahw Ryndal, kui Arthur ära oli; „see sõnum
oli küll warem ehk hiljem teada, aga nüüd kus see
kätte tuli, ehmatas mind siiski. Mii noor ja targa peaga
prinz'ile peal suured loõtusid seistwad!“

„Sahwurri kahi meie nasjale?“ ütles Provintšial
pühalikult käi kottupannes. „Aga Issanda teed on iire-
likud ja kes teab, ehk on selle õnnetuma prinzi surmast
enam kasu, kui tema elust. Sellepärast, mta hingagu
rahuga!“

„Surnud ei tülita enam kedagi,“ ütles doktor Sturz-
egger, „ja meie ei wõelawategagi küllalt tegemist. Mina

palun sellega härra Provintssiali hoolega tähele panna, et siin kõik mitte enam korras ei ole. Miski asi ei lähe enam toime ega edasi; igal pool on, n'agu ajakirjad nägemada kääb meie töö kõik segamine, ja mina jään selle juure kindlaks, et Egonsteinis üks partei on, kes siamaale küll veel salajas, meie vastu tööd teeb."

"Teie näate waimusid, armas doktor ja pealegi veel pääwa ajal!" ütles Provintssial naeratades. "Teie ägedus on liiaks suur, ega lähe asjad nii ruttu edasi kui teie nõuate, siis arwate et keegi teid kinni peab. Ja kes see siis peaks olema?"

"Mina ei usu prinzi Edgari sugugi enam. Tema on tõsine ja wäikne. Mis temale muidu rõõmu tegi, on nüüd wastumeelt, ja neist inimestest, keda meie tema ümber oleme seadnud, hoiab ta kõrwale, ehk laseb neid oma pahameelt nende wastu tunda. Tema mõtleb miski asja üle ja see on halw märk."

"Tühki kõik," ütles Provintssial. "Tema himu on neist asjust otfsas. Uskuge mind, armas doktor, just see olek prinzi juures on wäga minu meelmööda; nõnda laulawad ikka linnud, enne kui wõrku lendawad."

Doktor Sturzegger raputas uskmatalt pead. "See ei ole sugugi minu asi, teie arwamiste üle kahkleda," wastas ta, "aga minul on ka mõni minu märk. Seal on tähendusiks von Wallnau, kes enam prinzile meelmööda on, kui grahw Arthur Nyndal ja see von Wallnau on üks kardetaw inimene."

Grahw Nyndal ja Provintssial hakkaswad naerma. "Ei, see läheb tõeste liiali!" ütles wiimane, "von Wallnau on otsekohene diglane mees, kes kõik teha wõib, aga mitte salajas hoida; pealegi on tema hoopis katoliiklane."

"Aga mis sugune katoliiklane! Üks neist, kes Jesuiitid kõitfe armsamine kõik mõega otja ajakirjad. Minule nimelt on tema wäga tüliks ees ja tema siin olit wäga paha."

„Kuda moodi?“
„Mina ei wõi mitte tahta, et teib minu weifesed juhtumised meeles on, pealegi weel olin mina enne teises janskonnas.“

„Aga ehk on siiski!“
„Siis saate ka mäletama, et minule ühekorra ühe iseäraliku asja pärast käsk anti, n'agu husari ohwitser teenistusse astuda?“

„Ja see lugu tegi minule palju nalja; mofahabe passis teile wist üsna hästi?“

„Minu hooleks oli ka, ühe ohwitserile takistusi teha ja see ohwitser oli — Wallnau.“

„Ah, nüüd ma mõistan, et teil Wallnau lähedal mitte lõbus elada ei ole!“ naeris Provintšial. „Aga ega sellegipärast ei ole tema weel nii wäga kardetaw inimene. Ega ta teid ära ei tunnud?“

„Ma ei usu mitte; tema wahiks siis tõeste terawamine minu peale, kui ta nüüd seda teeb. Muidugi ei hoiä mina ka temast mitte kõrwale, waid näitan, n'agu oleks tema iseäranis minu meele järele olema.“

Üsna õige sedawiiñ, armas doktor, ja seda komme- tid peate ikka edasi mängima.“

„Aga siiski jään mina selle juure,“ rääkis doktor Sturzegger edasi, „et Wallnau meie salaja waendlane on. Mina pean weel sija juure nimetama, et tema oma pähe on wõtnud, üht noort rikast neiut kosida, keda selle wäga ema kloostriisse lubas; tema sõbrus meie wasta on sellegipärast wäga kahepeal just praegu leiän mina tarwis olema, tema nõuu tühjaks teha. Wallnau palus salaja prinz Edgar'ilt enese kauemaks ajaks teenistusest wabaks, millel muu põhjust ei ole, kui nimetud naiste- rahwast salaja omale meie eest pelgu wiia; aga ta saab wäga ekñima.“

„See wõib jo ka olla, armas doktor, aga mina ei usu siiski weel Wallnau't nii kardetawaks; tema kaitseb otsekõhe oma nahka. Ettewaatus ei tee siiski kahju ja

kui teie sealtpoost misti kardate, siis pange hoolega tähele, teie olete korra jo seal kohas ja see on ka teie asi."

"Siis on veel üks inimene, keda mina ei usalda," rääkis doktor Sturzegger edasi.

"Koh, kes see uus äraandja on?"

"Markiisa di Venosa!"

Provintsiäl ja grahw hakkaswad mõlemad naerma.

"Armas doktor," ütles Provintsiäl, "teie lähete tõest naljakaks. Waene markiisa! Mina soowin, et meie kõige inimestega nii julged oleksime, kui selle naisterahwaga. Aga kui see teile rõõmu teeb, siis pidage see ka silmas, aga mitte nii wäga terawaste, sest see on kardetaw niisuguse kenaduse peale kaua waadata. Kui teie wiimaks oma äraandjate regisiriga läbi olete, siis, arwan mina, jätame selle jutu õige järele."

"Mina olen ka ses nõuus," ütles grahw Ryndal, "teender kõlistab jo klaasid, laud on wist taetud ja ma palun jöögi saali tulla."

Ettevõtetud nõuu ei tahtnud mitte hästi korda minna, sest markiisa pani wasta würstile Waldemar'i surma sõnumid kuulutada.

"Ei," ütles tema, "keegi ei wõi arvata, mis selle järele tuleb ja mina ei taha mitte oma südant sellega koormata, weel suuremat õnnetust jo muidugi kangeste kurwastud würsti perekonna peale saata. Tehku seda, kes tahab, mina mitte; trööstida tahan ma õnnetumba isa katsuda, niipalju kui see minu enese südame waluga wõimalik on; iialgi aga mitte tema muidugi haawatud südant weel enam lõhkuda."

Ka doktor Sturzegger ei tahtnud seda teha, siis pidi wiimaks grahw Ryndal oma peale wõtma, würstile surma sõnumid wiia.

Tema tegi seda hellalt ja osawaste, siiski tukkus würst kifendates maha ja langes raske minestuse kätte.

Kui ta jälle ülesse ärkas, waatas ta segaselt enese ümber hüüdis lõpmata Waldemar'i nime ja kaebas ennast tema mõrtsukatks! Sellepeale hakkas ta kangeste jampsimä ja raske närwide haigus wiis tema haua äärele. Kedagi ei sallinud tema oma lähedale, üksnes Klariffa hää! ja käsi waigistasiwad teda. Maritiija walwas suure hoolega mitu nädalad wüürsti tõwe woodi juures ja ühel häälel tunnistasiwad, arstid, et see üksnes Klariffa wäsimata hoolitsemise läbi olla, kui wüürst elama jääb.

Ja wüürst jäi elama. Veel ühekorra jõuudis tema rammu selle tormile wastapidada, tema erutud närwid jäiwad aegamööda waiksemaks, aga ta oli wäga nõrk ja wäsinud, mis niisama kardetaw oli. Üksnes siis lätsiwad tema silmad elawamaks, kui ta Klariffa peale waatas.

Suure waewa järele läks see paremaks ja wüürst wõis jo ajuti asemelt ülesse tõusta. Nagu trööstija ingel oli Klariffa alati tema ümber tema kurba meelt igapidi lahutades, ja sel kombel sai kü! ehk pikkamesti aga tõeste wüürst terwemaks. Endine jõuud ei tulnud kü! enam tagasi, waid kahwatult tõndis ta kepi. Nõjal Klariffa feltsis lossi tubades arwaste tähelepannes, mis tema ümber juhtus. Kõik müra ja kära pidi eemale hoitud saama, aralt ja tasakeste käisiwad kõik, kellel lossis tegemist oli ja Egonsteini loss oli üksnes häda ja wiletsuse asupaik.

... ja istuge siia minu kõrva.
 „Teie näate ühe paluja enda ees,“ ütles tema, „ühe õnnetuma, kes oma ema eest pidi põgenema ja nüüd ilma varjupaiga ja abita siin on. Kui asi mitte nii hädaline ei oleks olnud, ei oleks mina mitte nii äratit-

Sagasi löödud pealetungimine.

Baar pääwa pärast Wallnau ärareisimist istus Klariffa oma tuas akna peal, furwas mõtetes pilweid wadates, kui temale teatati, et üks tüdruk temaga tahata rääkida.

Uks läks lahti ja külamoodi riides tütarlaps, suur rätik ümber pea, form käe otjas, tuli sisse ja teretas alandlikult.

Tüdruku näost ei olnud suure rätiku warjust mitte palju näha, wäewalt oli aga Klariffa sissetulijat wadandunud, kui ta ruttu ülesse tõusis ja tüdruku wasta läks.

„Wäga kena! Seda peaks Wallnau nägema!“ hüüdis Klariffa. „Olge tubhat fõrd terve tulemast! Mina tundün teid teie pääwapildi järele kobe ära. Nüüd pange aga suur näutu rätik peast ära, preili Wollzogen, ja form käast siia nurka maha, ise tulge aga ja istuge siia minu kõrwa.“

Nende sõnadega wõttis tema jo tüdrukult rätiku peast ära ja wiis tõrkujat tütarlaste sohwa peale istuma.

„Teie näate ühe paluja enda ees,“ märkisa, „ütles tema, „ühe õnnetuma, kes oma ema eest pidi põgenema ja nüüd ilma warjupaiga ja abita siin on. Kui asi mitte nii hädaline ei oleks olnud, ei oleks mina mitte nii äratit-

selt siia tulnud; aga et muud nõuu ei olnud, tuetasin Wallnau peale ja tulin tema kutse peale."

"See oli ka väga õige, et tulite," ütles Klariffa. "Wallnau rääkis minule natukene teie asjust, ja et mina ise niisamasugused hädad läbi olen teinud n'agu teiegi, olin rõõmuga walmis teid vastu wõtma, sennikauaks kui teil minu juures meeltnööda on. Minu juures olete teie — kui hoolega ettewaatame — täieste julge ja wõite rahulikult tulewiku äraoodata; jätke kõik kurwastused järele ja olge rõõmus ja rahul. Peale selle pean teile ütleva, et teie nii kobe, kui kuulsin, väga minu meelejärele olite; teie peate teadma, et mina von Wallnau't väga auustan ja et tema praegu teel on ühte kurba aga tähtsat asja toimetamas, mis ette minu tänu tema wasta nii suur on, et ka teile ulatab, nüüd kus teid weel oma silmaga nään, olete mulle n'agu wana armas sõber, ja et meie kaua aega seltsis saame olla, siis palun teid minule niisamuti usalduse ja sõbrusega wasta tulla."

"Oh, Jumal," ütles Klementiine Wollzogen rõõmuga nuttes, "kui kosutaw on see minule, kellel wanemate majas warjupaika ei olnud, nii lahket vastu wõimist teie juures leides, millal jõuan seda teile kõik tasuda, markiisa!"

"Mina wõin teile võlga, kuida mulle tasuda wõite."

"Ma palun, markiisa, rääkige!"

"Mina olen niisamuti üsna üks, ega ole minul mitte aimust sõbra, kellele oma tundmuse wõiksin awal-
dada ja sellepärast loodan teie peale. Jääme sõbraks ja usaldame üksteist täieste, sest et meid mõlemid ühesugused juhtused ja teed kokku juhatawad; mina tahan teie wasta kõik täita, mis sõbral wõimalik on."

"Oh, kui heameelel, markiisa, täidan mina teie soowi, ma kardan aga, et see liitaks wähe on, mis mina teile teie helduse eest wasta anda wõin, kõige wähemast tänu ja armastust."

„Ja seda nimetade veel wäheks? Mis ma wõin kül enam nõnda? Nüüd aga ärge nimetage mind mitte enam märkiisa; minu nimi on Klariffa; noh, kuida mo nimi on? Mina tahan seda kobe teie suust kuulda!“

„Aga — aga — Klariffa!“

„Nii on õige, minu armas kallis Klementiine!“ ütles Klariffa rõõmsalt sõbra ümber kinni wõttes ja mees mad andiswad üksteisele südameelikult suud.

„Nüüd sätime aga kõigepealt teie elukorra paigale,“ ütles Klariffa. „Wallnau soowi järele peate teie esiotfa minu tuaneiti olema, see olit peab kombe pärast ka minu teenijate ees peetud saama, ja mina annan teile ühe kambri, oma enese magamise kambri kõrwas; see on kül weikene, aga kena, ja weel sellepoolest wäga hea, et meie alati ilma teiste nägemata kofku wõime saada ja peale selle sean mina nõnda, et teie alati minu juures peate olema ja minu teenijatega wähe kofku saate.“

„Oh mina olen kõigiga rahul, kuida teie teete!“

„See on kül minule wastameelt, kuida meie teiste eest eunast peame ülespidama, aga asjalugu nõnab seda; sest ka siingi ei tohi ettewaatust silmapilgukski unustada ja peate eunast nii wähe kui wõimalik wäljas näitama, sellepärast peate ka oma riietega teenija moodi olema ja kui ma teiste ees teile mõnda käsku annan, ei saa minu Klementiine sellepärast mitte pahandama!“

„Mina saan kõigest wääst püüdma, oma rolli diete mängida, sest et see minu kasuks on.“

„Wäga hea! Meie mängime omad rollid mõlemad hästi! Aga kus teie riided on?“

„Mina wõisin aga kõisse tarwilisemad asjad ligi wõtta ja needki on weel Neumann'i juures kes mind Wallnau tellimise peale wasta wõttis ja süia tõi; õhtu lubab ta kõik süia tuua. Mina ei oleks peaaegu tulnudgi, üks ainus tund hiljem ja ma olin kadunud.“

„Ah, seda teie peate mulle kõnelema! See oleks hirmus olnud ja mis siis waene Wallnau oleks öölnud!“

Minul ei ole palju enamat rääkida, sest et Wallnau teile suurema osa joo ära, on rääkinud. Meie maja wastas teisel pool uulitsat elas üks proua, kes Wallnau'ga tuttaw oli ja meie kirjad toimetas; sellel abiga peasin õnnelikult tulema. Wiimisel ajal käiswad nemad kangeste minu peale ja minu ema nimelt tähendas ja ähwardas, et minu wägise kloostriisse laskeb wiia, kui ma heaga tema käsku ei kuula, mis peale Wallnau mulle nõuu andis põgeneda ja teie warjupaik tulla. See oli aga wäga raske korda saada, sest ema wahtis mind hoollega, läks aga siiski selle wana proua abiga õnneks. Wasta meie maja tuleb üks kannis suur rohumaed, mis paksu põesaid täis on ja kus wäga wähe käiakse. Senna peitist see wana proua need riided, mis minul praegu weel seljas on, ja nendega läks minult korda, õnnelikult majast wälja põgeneda, küsi natukene pesu ja teie se summa raha wõisid mina korwi sees kaasa wõtta. Seal põtus hirmuga süda rinnus, kui ma rohu aiast kotta astusin, aga mitte keegi ei juhrunud wasta tulema, mina sain ilma nägemata uulitsale ja wana proua korterisse, kus ma tooli peale istudes minekustesse langesin. See wana hea inimene trööstis ja julgustas mind ja jo poole tunni pärast olin mina nii julge ja waatasin suur rätik peas aktiast wälja endist elupaika. See oli jo õhtu pool pääwa ja waewalt hakkas widewik tulema, kui suur kinine tõld usse ette sõitis, kus üks musta meesi wälja astusiwad ja majasse olaksiwad, warsti nägin mina tubades tulega käimist, et mind otsiti ja uueste tuli hirmu minu peale. No noh, ütles wana maister ahwas, soldati pruudil peab palju sõdant ja julgust olema! Kuda sellega siis peab saama, kui home homiku oma maja eest üsna lähedalt läbi sõidate? Mina mõtlesin Wallnau peale, ja et mina ennast tema wääriliseks pean ülesnäitama ja jäin sugu rahulisenaks; magamist aga ei olnud juttugi sel ööl ja hirmuga mõtlesin ma selle silmapilgu peale, kui piimamehe wantris ema afente alt mööda pi-

din sõitma. See oli veel kaunis wara homiku, kui üks
 wanter maja tette seisma jäi, minu teha wärises ja wana
 naisterahwas raputas pead. Tema tõi mulle sellepeale
 taasi theed, kus õige rohkeste rommi sees oli ja sundis
 minu selle õige ruttu ära juoma, andis mulle korwi
 fätte; seadis rätiku nõnda pähe, et aga natukene nägu
 näha oli ja wiis minu uksest wälja. See romm oli
 wäga hea, minu terwise kohta natukene liiakski; sest
 äkitselt jäin mina nii lustiliseks, silitasin wana hobuse
 kroni wantri ees, seadsin tühje piimanõusid wantris tei-
 fiti, just nagu päris külalüdrul, kes õige lustiline on.
 Wanamees, kelle wanter see oli, waatas uueratades pealt
 ja kui ta minu wantrisse käskis istuda, hüppasin ma
 nii fergelt wantrile, wõtsin wanamehe kääst ohjad ja
 piitsa ära ja ajasin ise hoost nõotades edasi. Wana
 elajas läks ikka enne harinud pikalist käiku ja nõnda
 sõitsime wäheawalt minu ema akente alt mööda. Kartus
 oli kõik kadunud ja mina nõotasin oma lusti tujus õige
 kõwaste. Sel kombel saime linnast wälja ja weikest teed
 mööda ühte kõrwalise külasse; minu kummit rommi jul-
 gus oli jo ammugi mööda, aga et tagaajamist enam
 karta ei oinud, maitsewad karduhwiid, mis wanamehe
 naine mulle süüa andis, õige hästi. Pärast sööma is-
 tustime teise parema wantrisse, kus ka parem hobune
 ees oli ja nüüd läks teekond ruttu edasi. Meie ei käi-
 nud kuskil linnas sees, olime ühes külakõrtsus bõd ja
 saime teise pääwa õhta wana Neumanniga kokku, kes
 Wallnau tellimise peale hea hooSte ja wantriga mind
 ootas ja wastu wõttis ja — siin ma nüüd olengi!
 „Sumalale tänu, et siin olete!“ ütles Klariffa Kle-
 mentinne't kaitsutades. „See oli üsna õigel ajal. Aga
 nii pika reisi ja mure peale on teil rahu waja, sellepä-
 rast tulge oma tuppa ja pänge külalüdruku riided seljast
 ära, ehk need kül hästi teile hakkawad, sõdige natukene
 ja minge puhkama. Magage rahulikult ja mureta, home
 räägime edasi.“

Kõlemad noored neiu Klariffa ja Klementiine sobiivad väga hästi kokku. Eht küll Klariffa loomu poolt äge ja Klementiine pitaline oli, ei teinud see miski wabet, ja warsti oliwad nemad nii suured sõbrad kaheteiste et miski saladusi nende wahel ei olnud, ükssteisele sõbralikult „sina“ ütlesiwad ja alati seltsis tahsiwad olla. Seda ei rääkinud aga Klariffa Klementiine'le mitte, et doktor Sturzegger ja Rittmeister Zobolski arwamiise järele üks oliwad. Tema ei tahtnud oma sõbra mitte ilmaaegu araks teha ja tegi aga tingimiseks, et Klementiine üksnes neil tundidel, millal doktor Sturzegger'i würssti juures teadis olema, wäljas jalutamas peab käima. Klariffa elukorter oli pargi pool offas lossis ja läks päris siisjekäit lossi suure trepi kaudu wälja; peale selle oli aga weel üks weikene üks, kus Klariffa tubadest otsekohe parti wälja wõis minna ja sealt kaudu käisiwad nemad kaheteiste igapäew, kui ilm lubas, wäljas kõndimas.

Wallnau tagasi tulit wiibis ikka kauemine, warsti neli kuud oli jo sest saati mööda, kui ta ärareisis ja üksainus kord oli lühikene sõnum telegrammi teel tulnud, teatades, et tema head sõnumid loodab tuua.

Peale selle ei olnud Wallnau'ni enam midagi kuulda. Klementiine istus ühe õhta widewiku hakatusel Klariffa saalis, tema ei tahtnud weel lampisid põlema süüdata ja mõles raste südamega järele, mis Wallnau't niikaua finni peaks pidama. Seal kõlistadi ukse taga ja üks meesterahwa hääl küsis markiisa järele ja teendri wastamise peale, et see mitte kodu ei olla, kuulis Klementiine seda ütlemat: „Mina tean, et markiisa õige warsti koju tuleb ja ootan wähe aega; mina olen doktor Sturzegger.“ Sammut tuliwad saali, ruttu tõusis Klementiine ülesse ja hakkas suure kiirega tolmu toolide pealt ärapähtima, kus seda muidugi ei olnud, sest wälja ta ei peasnud enam, saalil oli üks ainus üks ja see läks praegu lahti.

Doktor Sturzegger astus sisse ja Klementiine't seal nähes, teretas ta seda lahkest:

„Tere õhtut, armas laps! Mina tahaksin markiisat oodata; tema tuleb warsti!“

Klementiine palus doktori istuma ja tahtis ise kobe wälja minna.

Doktor Sturzegger, kes tähele näis panema, et see wäga ilus naisterahwas oli, wõttis enne kui teine ukse juure sai, tema kääst linnu ja ütles:

„Dota wähe, armas laps ja ole mulle seltsiks, mina ei ole mitte heameelel üksi wõeras tuas.“

Kui Klementiine sõnagi ei lausunud, küsis doktor:

„Kas oled jö kawa sin?“

„Ja olen,“ wastas Klementiine, kellele see asi nalja hakkas tegema.

„Kas oled oma eluga rahul igapidi?“

„Mina ei wõi enam paremat soovidagi, elan sin n'agu taewas.“

„So, soo. Markiisa on wist wäga lahke sinu wasta?“

„Tema on päris ingel! Ma lähaksin tema eest kas tulesse; tema armastab ka mind wäga.“

„Seda ma arwan ka; niijugust ilusat tütarlast peab igaliks armastama, eks ole nii?“

Selle juures tõmbas ta tormiga Klementiine kättpidi lähemale ja küsis:

„Ütle mulle, armas laps mis teie markiisaga päädwad oisa lahkestest teet?“

„Meie laulame ja palume homikust õhtuni!“

„Noh, noh,“ ütles doktor Sturzegger, „see ei ole mitte ilus püha kombega nalja teha!“

„Teie teete ise praegu püha kombega nalja!“ wastas Klementiine ja tõmbas kää doktor Sturzegger'i pihust ära. „Teie tahate mind minu markiisat tagarääkima hufutada, see ei ole ka sugugi ilus teist, härra doktor!“

"Noo waata, sina teaksid siis midagi rääkida kui tahaksid ja sul on midagi südame peal?"

"Urge arwake minu sõnu mitte wõeriti!"

"Kuule, tüdruk, kas oled kristlane? See on katoligi usku?"

"Ja."

"Noh, siis tead ka, et meie preestrid sagedaste wäga kimbus oleme. Meie pihtilapsed ei tunnista tühja häbi kartuse pärast kõiki oma eksitusi mitte täieste, mis läbi meil wõimalik oleks, kõige jõuuga nende hinge õnnistusele abiks olla. Sellespärast on wäga tarwis; et meie nende kodust elu nii selgeste kui wõimalik tunneme, nendele pihtimist sellega kergemaks teha, et ise mõnda asja täiendamise, mis pihtil maha jäätakse, ja see on kristlik kohus, meile sellega abiks olla. Üksnes sellespärast tahaksin mina teada, kuida markiiisa elab, kellega tema läbi käib, mis soowid ja elukombed temal on ja nii edasi. Sina näid üsna tark inimene olema, ja wõiksid minu rasket ametid markiiisa juures mulle kergitada. Kas sa ei tahaks mitte sel kergel kombel natukene taewariigile tööd teha ja wahetewahel mõne asja üle mulle otijust anda, mis ma sinult küsin?"

Klementiine jäi mõtetesse selle üle, kuida sesi kimbatusest peaseda.

Doktor Sturzegger arwas aga jeda mõtlemist teistiti ja rääkis wähe aja pärast edasi:

"Mina ei taha ka sinu wasta üsna tänamata olla. Meil on sagedaste wõimalik oma ligimistele palju head teha; meie wõimus ulatab laialt ja meie käime igasugu inimestega lähisegamine; sina wõid julge olla, et mina milgi kombel wäga hästi sinu eest muretsjen. Wisukestest meele headest, ma ei räägigi, aga mõlle ihe: sina oled noor, ilus tüdruk, ja need himustawad ehtid ja muud weikseid asju, ja kui palju ei wõi neid niisuguse kuldraha eest saada, liiategi kui niisugusid kuldrahasid tihti saada on."

Doktor Sturzegger oli ülestõusnud, pistis nende sõnadega ühe kuldraha Klementiine'le pihusse ja püüdis ise seal juures teise kääga tema ümber kinni võtta.

Klementiine oli esteks selle juures nii kohmetand, et sõnagi suust ei saanud; põtkas aga warsti doktor Sturzegger'i eest ära ja ütles:

„Wabandage, et niikauaks mustasin lambid põlema süütamata. Mis markiisa kül ütles, kui meid pimedas saalis leiaks!“

Nende sõnadega pöetas ta enese doktor Sturzegger'i kätte wahelt lahti ja ruttas laua juure kus lamp oli. Doktor Sturzegger oleks heameelega palju ennem pimedas olnud, aga nägi isegi, et Klementiine'l õigus oli ja ei pannud siis ka selle vastu.

Klementiine tõmbas tikust tule ülesse ja süütas lambi, mis laua peal seisis, põlema. Teraselt waatas doktor Sturzegger sel filmäpilgul Klementiine peale ja oleks see tema nägu seal juures näinud, oleks ta tõeste ehmatand. Waewalt oli tuli ülewal, kui doktor Sturzegger'i nägu ennast muutis ja suu lahti läks imekspannes, n'agu oleks ta midagi öölda tahtnud ja seal juures sirutas ta omad kääd n'agu kinni püüdes Klementiine poole.

Ta surus aga oma tundmused tagasi ja kui Klementiine lambi põlema sai, oli tema jälle niisama rahuline n'agu ennegi.

„Markiisa jääb aga siiski liiga kauaks ära,“ ütles doktor Sturzegger oma uuri waadates, „mina pean minema ja tulen teineford tagasi. Sinul ei ole waja markiisale ööldagi, et mina siin olin. Aga kust ka ise pärit oled ja mis sinu nimi on?“

„Mina olen Johanna Brand, Kassimäält!“ wastas Klementiine.

„Soo, soo, wõi sealt!“ wastas doktor Sturzegger. „Noh, ükskõik, meie näame üksteist warsti jälle, armas laps; minul on weel mõnda asja sinuga rääkida. Sumataga!“

Kui doktor Sturzegger läinud oli, jäi Klementiine sügawa mõtetesse ja ehk ta kül esiotsa selle asja üle naeratas, jäi ta siiski värast tõsiseks, selle peale mõeldes, et see kiusaja tema rahulise warju paita tahab tungida.

Kunni ta weel doktor Sturzegger'i antud kuldraha mõtetes waatas, tuli Klariffa hõsse; Klementiine läks ruttu temale wasta, wõttis tema ümbert finni ja hakkas nutma.

„Alga armas laps, mis sul on?“ küsis Klariffa ehmatult. „Wisi kardad jälle Wallnanu pärast; tuunista aga ülesse!“

„Ei, mitte sellepärast,“ ütles Klementiine nuttes. „Waata, selle kuldraha sain selle eest, et pean sinu äraandma.“

Imeksspannes waatas Klariffa tema peale.

„Sina räägid mõistatusi! Kas sa minu sellefama tühja hinna eest ära peatsid andma? Kes selle sulle andis ja kas keegi sel ajal sinu oli, kui mina ära käisin?“

„Jah; doktor Sturzegger. Ets ta tulnud sinu wastu?“

„Kas doktor Sturzegger?“ hüüdis Klariffa ehmatult.

„Büha, Jumal, seda õnnetust! Ja kas ta rääkis sinuga?“

„Ja rääkis; tema pidas minu teenijaks ja nõundis, et mina temale kõik pidin rääkima, mis tema sinu üle käsis ja teada tahab ja pistis selle kullatüki mulle seal juures pihusse; mina olin nii ehmatand selle juures, et selle oma kätte unustasin ja nüüd ta läks ära.“

„Arusamaata asi! Alga pea! Kas sinul tuli jo tuas põles, kui ta siin oli?“

„Ei põlenud aga minul tuli tema seltsis hirm, siis jüütasin lambi põlema ja see näis tema ärapeletama, sest ta läks siis kobe, ehk kül esteks sind oodata tahtis.“

„Kas sa tema olikus miski muutust aru ei saanud, peale selle kui tuli põlema sai?“

„Ei, mina saanud aru midagi.“

„Mis ta sulle kõige wiimaks ütles?“

„Et mina ei pea tema siin käimisest ühtigi rääkima,

tema tulla jälle tagasi, sest temal olla veel palju minuuga rääkimist."

"Seda ma arvan. Minu waene Klementiine! Nii teadmata oma kõige kurjema waendlase kätte langeda! Saadan ise tõi tema sel tunnil siia! Ütle mulle ometegi, kas ta sulle tuttav ette ei tulnud? Kas sinul tema nägu mitte sugugi meeles ei ole?"

"Ei; aga Klariffa, sina teed mulle hirmu, räägi, mis need küsimised kõik tähendavad?"

"Kas Rittmeister Zobolski't tundsid?"

"Jah tundsin!"

"Ja sina ei tunnud teda?"

"Keda?"

"Zobolski't! Tema see Zobolski ja doktor Sturzegger on Wallnau tunnistuse järele üks ja seesama, kes teie ühenduse wasta tööd teeb ja täna peab sina just tema kätte jooksuma!"

Waljuste nuttes pani Klementiine kääb silmade ette ja ütles!

"Oh Jumal, mina olen kadunud! Miks pidi Wallnau just nüüd äraminema!"

"Ei, kallis Klementiine," ütles Klariffa, "kadunud ei ole sina veel mitte sellepärast. Wärawallaga ei wõi keegi sulle midagi teha, ja meie peame aga väga ettewaatlikud olema ja sina ei tohi iialgi ilma miinuta siit tubadest wälja minna, ja niipea kui Wallnu tagasi on, lasen teid niisuguse sidemetega kokku kõita, mis ükski Jesuiit katkestada ei wõi! Ole aga julge! See on küll väga halv lugu, et doktor Sturzegger sinu siit leidis, aga nii kaua kui mina oma kaitsewa kää sinu peal hoian, ei wõi tema sinule midagi teha ja peale selle tahan veel home prinz Edgar'ile sest rääkida ja tema peab oma ohwitseri pruuti kaitsema."

"Ah, Klariffa, mina jään kogu eluajaks sinu wõlg-
lafeks!"

„Tasa, lapsukene! Kuivata pisarad filmist ära ja peame nõuu, mis veel teha võime.“

„Kui nüüd doktor Sturzegger jälle tuleb, ja sina mitte, siin ei ole, mis ma siis pean tegema?“

„Kas ta küsis sinu nime?“

„Ja küsis.“

„Mis ja vastasid temale selle peale?“

„Mina vastasin, et Johanna Brand minu nimi on.“

„Wäga kena!“ ütles Klariffa naerdes: „Kui ta jälle tuleb ja peaks ütleva, et sina Clementiine Wollzogen oled, siis ei saa sina esteks tema jutust mitte aru ja kui ta enam seletama hakkab, siis naerad ta wälja ja jääd selle juure, et tema eeskib. See kuldraha aga anna mulle, mina annan selle parajal korral tema kätte ja palun teda, mitte enam spioneerimas käia. See on kõitse parem rohi teda eemal hoida.“

So teisel pääwal enne lõunat teatati Klariffa'le, et doktor Sturzegger tema jutule tulla ja waewalt sai Clementiine Klariffa käju peale ühe kardina taba peita, kui see jisse astus.

Wäga alandlikult kunlas tema Klariffa terwije järele.

„Mina tänan,“ ütles see lühidelt, „minu terwis on hea.“

„See on seda rõõmistawam, et teie arwamata kannatusega wüürsti pöetade ja oleks wäga kahetseda, kui teil omal sellest kahju tuleks.“

„Urge müretsege minu eest, härra, mina olen so halvemaidki asju kannatanud.“

„Taewas saab teid kaitsema ja teie waewa õnnistama!“ ütles doktor Sturzegger ülesse taewa poole waadates.

„Kes aga warjab mind minu waendlaste eest, kes jalaja minu majasse tungiwad. Seda ma pean wist ise tegema?“

„Kes seda sinu wüürstlikus loosis peaks julgema? See ie ole sugugi wõimalik.“

„Et mina aga ise walmis olen seda tegema, tahan teile kobe näidata. Kõige pealt wõtte see kuldraha tagasi, mis teie eile minu äraoliku ajal minu tuatüdrukule andsite ja palun teid mitte lihenaminiisugusid spioneerimise katseid teha ja isel ajal, kui see waja on, siian tulla, millabemina, niagu teil tutaw, kodu rääkida olen.“

Klariffa tõusis istumast ülesse, tähenduselis, et rääkimine otsas on. Doktor Sturzegger jäi aga istuma pistis raha tasku ja ütles rahulikult: „Teie teisite wäga auustatud markiisa. Kui mina tüdrukult midagi küsin, siis oli see aga kumbe päras ja täna wast tulin teiega selle tüdrukuga päras rääkima.“

„Mina tahaksin wäga headmeelega teada, mis tegemist doktor Sturzeggeril minu tuatüdruga on?“

„Kas see inimene praegu teie tuatüdrukul on wõid mitte, ei tähenda sin juures ühtigi; mina tundsin teda jooennemine.“

„Kas praeguses seisuses?“ küsis Klariffa.

„Ei, mina tundsin teda nagu wastase, sõnakuulmata tütre, kes oma ema tahtmise wastas pani, ja tema siin wõiks tõendab mulle, et ta noma wõimuse alt on põgenenud.“

„Mis see teie seht minusse puudub? Mina arwan teil on siin tähtsamaid takitusi, kui politseile abiks olla!“

„Teie olete liiga läge, markiisa! Aga mina mõistan teie osawõtmist ühe tüdrukuga wasta, kes kloostri eest põgeneb.“

„Ah soo,“ hüüdis Klariffa, „seda wiisi ono lugu? Sellepärast ongi tema wastane, et ta ennast kinni panna ja warandust kääst riijuda, et taha lasta? Seda ma tunnen jo!“

„Markiisa, minat ei taha teie eraarwamiste wasta jelle üle waielda,“ ütles doktor Sturzegger, „waid panen aga teie julgusti imets, et seda wõi selgeste minule wälja ütlete. Arwake siin etegi, et Klementine Wollzogen mis meie wabel satadus maksab — et Klementine Woll-

zogen Jesuiitide ordu vastu pani, selle liige minä olen, ja keda ka teie teenite; kui teie selle tüdrukueest seisate, ehkite teie ordu vastu ja saaks teile sellepärast tüli tulema. Sätke sellepärast see tülikas naine järele ja tüdruk oma enese hooleks, mis tema hinge õnnistusele parem on. „Mina toimetan tema siit üsna vaiksel kombel ära ja teile teise pruugitava tüdrukuga saamele.“

„Wist pruugitaw teie püüdmistele!“ ütles Klariffa pilgates. „Si, härra doktor, Klementiine Bollzogen seisab minu warju all ja teie teate küll, et teie Egonsteinis miski wäewallaga teha ei wõi. Klementiine ei tunnud teid küll mitte, aga wainulikud mehed on kõik temale nii wäga wastameelt, et ta edespidi neist leemale hoiab ja kui härra Wallnau tagasi tuleb, mis iga tund wodata on, on Klementiine tema warju all.“

„Aga, markiisa, minä ei sa teiest aru! Meie mõlemad teeme ühe suure asja juures tööd, mille kordaminemiseks üksmeel mõlemilt wolt waja on ja teie olete täna nii waenuline ja kore minu wasta, et minä ei tea —“

„Seletust selle üle wõin ma teile kobe anda,“ ütles Klariffa wähele. „Meie oleme küll ühe asja juures mõlemad tööl ja olen ka seal teiega ühel nõul, aga igaal pool mujal lähewad meie teed üksteisest lahku. Mina olen markiisa, kõrgest sugust, mitte üksi sündimise poolest waid ka kõige püüdmistega ja põlgan kõiki madalaid, musta toimetusi, ja teie — olete lihtlabane doktor Sturzegger! Urge tülitage mind niisuguste asjadega, mis meie feltsi toimetusesse ei puudu!“

Küüd tõusis ka doktor Sturzegger istmelt ülesse. Tema oli näust kahwatanud ja wihast wärisewa häälega ütles ta:

„Teie kõrkus ja toredus, markiisa, ei wõi minule haiget teha, aga minä pean teile midagi meele tuletama. Teie uhkustade oma kõrge sündimise, wist ehk ka kõrge eluorra peale, aga unustade, et teie siiski mitte oma jalgade peal ei seisja. — Mina tunnen teie olikut ordu

wasta kauniste ja tean ka, et teie tulewit täieste ordu kääs seisab, sellepärast on siis liiaks ettevaatamata, ühe ordu liikmele nii waenulikult wasta hakata; üks ainus firi minu kääst saaks fogu teie kõrkusele ühe hoobiga otsa tegema. Mina ei tee aga seda mitte, kui teie Klementiine Wollzogen'i minule wälja annate; panete aga wasta, siis on minu kohus, teie wastase oliku üle ordule teada anda."

Klariffa naeratas.

"Ka mina pean teile midagi meele tuletama, doktori härra. Teie turtsute jo n'agu oleksite Spaanias wõi Itaalias olema ja unustade hoopis, et Saksamaal olete, kus teil luba ajuda ei olegi ega koguni ei lubata, inimliku wabadust takistada. Preili Wollzogen ei taha floostriisse minna ja oleks see suur kuritegu, kui tema teie kätte annaksin. Mis aga teie Rooma kirjasse puudub, küsin teilt: olete teie omalt poolt üsna julge, et minul ka mõnda kääs ei ole, mis teiesse puudub ja minu halastusse wääriliseks teeb?"

Doktor Sturzegger waatas kohmetult selle peale; sest Jesuiitide spioonid wahiwad sagedaste nende oma liikmeid ja oli see sellepärast kül wõimalik. Armas aga siiski, et markiisa seda temale mitte ei oleks öölnud, kui temal niisugune käst kääs oli ja see üksnes paljas ähwardus wõis olla. Ta wastas rahulikult:

"Aga sellegipärast, auustud markiisa, ei tohi mina milgi kombel oma kohuse täitmist takistada lasta ja —"

"Aga mina teen seda siiski," ütles hääl äkitselt tema selja tagant, "ja keelan teid teie nõnda nimetatud kohut täitmast!"

"Wallnau!" hüüdis nüüd ka Klementiine, kardina warjust wälja tulles ja Wallnau kaendla langedes, kes teistest tähelepanemata sisse oli tulnud.

"Taewale tänu, et teie jälle tagasi olete, armas Wallnau!" ütles Klariffa selle wasta minnes ja kätt

andes, kuuni doktor Sturzegger kahwatult tullija peale wabtis.

„Mina arwan, et õigel silmapilgul siia jõuudsin,“ ütles Wallnau, „ja et pahandusi eemale hoida, seletan selle härrale kohe ära, kuida temal edespidi eunast ülesse tuleb pidada. Teie ehk lubate, markiisa, et selle jutu teie asemel woin lõpetada?“

„Muidugi; mina olen teile weel tänulik selle eest.“

Doktor Sturzegger oli sel ajal esimehest ehmatusest jo toibunud ja läks pikkamesti ukse poole, wõlde:

„Mitte keegi, ka see härra, ei saa mind keelama oma kohut täitmast.“

Wallnau astus temale tee peale ette ja ütles:

„Pidage, mo härra doktor Sturzegger! Enne kui teie araläbete, peate weel paari sõnakest kuulma, mis teil wäga tähele panna on. Teie püüsite preili Wollzogen'i wärawallaga oma wõimuse alla saada ja kui see nõuu nurja läks, püüate sedajama siin uueste, ehk tema kül siin würsti lossis markiisa ja minu kaitsemise all seisab!“

„Jumala ees ei maksa inimeste suurus midagi ja mis püha kirikule tõutatud on, wõta n mina igalt poolt,“ ütles doktor Sturzegger pühalikult, „ja ei hooli waeste urtsikuteist ega würstide ja suurde paleedest!“

„Wai, wilets hing,“ käratas Wallnau, „ära tiuta Jumalat! Mina ütlen sulle, pea meeles: niipea kui sina kõiksawahemarki preili Wollzogen'i ehk markiisa di Venosa wasta teed, oled sina kadunud!“

„Jumal on ka nõdradega,“ ütles doktor Sturzegger jõllis silmil, „tema tugew käsi kaitseb mind wägiwalla eest!“

„Kurjategijaid ja rööwliid Jumal ei kaitse mitte!“ ütles Wallnau waljumalt. „Preisimaa kohtud saakswad minu wastu wäga tänulikud olema, kui mina siin nende fätte annatsin, wõi ehk arwad sina, et mina siin kohe

Prinz Waldemar

ehf

Würsti loss ja kloostri kelder.

Meie aegne Jesuiitide poliitika jutustus.

Suhtõna: Kõrgelt ja auusalt seisab würst selle jutu sees oma juhtuste seas muu igapäise inimeste hulgas, wabalt oma hiilgust ja parema omaduse wõinust awaldates; aga ka rõõm ja furbtus, õnn ja õnnetus kujutawad temal juuremal mõedul ja keegi ei wõi nii sügawaste langeda, ega oma langemist nii walusalt tunda kui üks würst.

Klooster katab palju saladusi, ta on luhta läinud lootuste haud ja murtud südamate pelgu paik, sagedaste aga ka hirmsa elu juhtuste ase.

Mis ei wõi kõik need kats kohta, würsti loss ja kloostri kelder ilmale etendada! Pealegi on wäljaandja selle jutu tõeste sündinud lugude põhjal kokku seadnud ja wiib see lugija ümber maailma kõige maailma sugude ja rahwaste juure, nõnda et kogu maailm selle jutu etenduse paik on.

Peale selle ei ole selles juttus iialgi kurjategu ega patt ilustud waid leiawad alati oma palka ja wõit jäeb hea kätte.

Lähemaks seletuseks nimetame siin mõned peatükid:

Würsti kohtu otsus. — Kelmide küüsis. — Libeda tee peal. — Jesuiitide lõks. — Tulepurstawa mäe juures. — Milljonide püüdmine üks teise wõidu. — Mina ehk sina — Pärissorjaks müüdnud. — Et Tšcheriidi oas. — Pärissorja kaupleja. — Dahoomi sõjapäälit. — Amatsjoonide jurma sõit. — Must Veenus. — Ameerika kaskit wõitlus. — Prinz, markiisa ja teender. — Haud põlises metsas. — Juta waranduse lamber. — Sõbruse asutus. — Wõsarwõwolid. — Rängura Hotell. — Würstlik timulas. — Tiigri kantsel j. n. e.

See uuema aja romaan (pikkem jutt) „Prinz Waldemar“ wõrdleb 1870 ja 1880 aasta wahel ja tuleb numbri wiisi wälja ja iga number maksab aga 20 kop.

See uus romaan „Prinz Waldemar“ saab 20 numbris ja iga kolme nädala takka 1 number ilmuma. Palume sellest rahwast rohkeste osa wõtta.

— Tellimisi wõtab Tallinnas ükski M. Rasthal'i Gesti raamatukauplus wastu.

Kõik 20 annet maksawad postiga saad

Дозволено цензурою. — Дерптъ, 28. Август

A

45 509

12 47 67

www.books2ebooks.eu